

ქართული
ბიზლიმთევე

ქართული
№ 1 იანვარი 1961

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს

საქართველოს სსრ ყველა კოლმეურნის, საბჭოთა მეურნეობისა და სარემონტო-გაქანიკური საღებავების მუშებს, სოფლის მეურნეობის საეზიანო-ლიწვებს, პარტიულ, საბჭოთა, კომკაფშირულ, პროფკაფშირულ მუშაკებს და ყველა მშრომელს.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო დიდი კმაყოფილებით აღნიშნავენ, რომ საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის შრომელთაგან პირნათლად შეასრულეს თავიანთი სოციალისტური ვალდებულებანი სახელმწიფოსათვის ჩანის ფოთლის მიწიდვად. სახელმწიფოს მიწიდან 156,8 ათასი ტონა ჩანისმოვანი ჩანის ფოთელი, ანუ 16,5 ათასი ტონით მეტი, მიღდა შარშან.

რასაულოებამ გადავარკობით შეასრულა სახელმწიფოსათვის ზორცის, რძის, კვარცხის, მატყლის, ხილისა და დაფნის ფოთლის მიწიდვის ვებავები. ეს წარმატებანი მიღწეულია სსრ X XI სერილობის გადაწყვეტილებათა განხორციელებებისათვის რასაულოების სოფლის მეურნეობის მუშათა თავდადებული შრომის შედეგად.

სსრ ცენტრალური კომიტეტი და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო გულითადად ულოცავენ რასაულოების კოლმეურნეებს, საბჭოთა მეურნეობებისა და სარემონტო-გაქანიკური საღებავების მუშებს, სოფლის მეურნეობის საეზიანო-ლიწვებს, პარტიულ, საბჭოთა, კომკაფშირულ, პროფკაფშირულ მუშაკებს და ყველა მშრომელს ჩანის ფოთლის, ზორცისა და სოფლის მეურნეობის სხვა პროდუქტების წარმოებისა და სახელმწიფოსათვის მიწიდვის გადიდებში მიღწეულ წარმატებებს და მტკიცე რწმენას გამოთვავებენ, რომ საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის შრომელები კიდევ უფრო დიდ წარმატებებს მიღწევენ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების შედეგად აღმავლოთაში.

სსრ ცენტრალური
კომიტეტი

სსრ კავშირის
მინისტრთა საბჭო

8948
1965

მთვინეობით ახალი წელი!

ქართული
ბიბლიოთეკა

კარლო კალაძე სახალწლო

ამაღლი საღი კდეების
წლობით ნაღწო ჭაფწანო! —
მინდა მომავლის ლომილით
მწარე წარსული წაფწალი!
ამაღლი, ჰუი, ამაღლი
ოცნებზე, თბილის ქალაქად!
ქვის ჩუქურთმებო, ამაღლით,
თქვენც იმავე გორის ანა ხართ?!
იქნება თქვენი იმედით
ხელიც მიმიწვევს ცათამის,
შუქი მტკვრისა და რიონის
მეც ხომ გულ-მკერდზე გადამდის!..
თუ აღარ ძაღმის ადგომა
მხრები რად ავასავსაო? —
თვალის წამწამწო განათლით,
ლაშქებივით შავშავო!
თენდება დილა! იმღერე
შენც ჩემო ხალხო ძლიერო, —
შენ შემოგტყერი თვალბუბო,
შენით მსურს ვიბენიერო!
ლიმილით განათებულა
შენი სიმღერის კილოცა,
შენი უმცროსი მეკვე ვარ,
ახალწლის დიღას გილოცავ!
გილოცავ ახალ ღუმელთა
გულების აგუგუნებას,
ბრძოლა ყოველთვის ჩვევია
შენს დაუგრომელ ბუნებას!..
იბედნიერე, იბრძოდე,
იყავ შორბელი ახღისა,
კვდავაც მოღხენით ამაღლდეს
ჭერი მაგ შენი სახლისა!

პროლტარებო ყველა მკვიწხისა, შვერთლით!

№ 1 (114) იანვარი, 1961 წ.

გამოცემის XI წელი.

ყოველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სალიბერალური-სამხატვრო ჟურნალი

სახალწლო მილოცვა

ლენინური ზარუნა

თბილისი შვილწლელს მესადა ნელს

ნიკო ლორთქიფანიძე—ვიმის კაში

სანდრო ახვიალი „კავშირის“ შესახებ

ლითვინია 64 უჯრაზე

ბიძოლა „მძროს ქალღმერთისათვის“

ჯამთის ღანგაზი

საქართველოს
პარლამენტის
ქართული
ბიბლიოთეკა

სახელმწიფო ანგარიში

პროფ. გიორგი კვიციანი
სოფლის მეურნეობის ეკონომიკისა და ორბანიზაციის ინსტიტუტის დირექტორი.

სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარებისა და სპეციალიზაციის დარგში ამ უკანასკნელ წლების განვითარებაში ჩვენს რესპუბლიკაში გარკვეული მუშაობა ჩატარებულია. ამ მუშაობაში მონაწილეობას უზღუდონ რესპუბლიკის სპეცგზო და სასოფლო-სამეურნეო ორგანიზების გარდა სოფლის მეურნეობის დარგის სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებები. უმაღლესი სასოფლო-სამეურნეო სასწავლებლის დიდი კოლექტივის მუშაობის შედეგებმა თავმო-

ყრილია სამ ტომში, რომელიც გამოავა ქართულ და რუსულ ენებზე (პირველი ორი ტომი უკვე გამოცემულია). ამ ნაშრომებში მოცემულია სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარება და სპეციალიზაცია საქ. სსრ-ს ტერიტორიაზე გამოყოფილი 11 ზონისა და 3 ქვეზონის მიხედვით. ეს მხოლოდ პირველი ეტაპია. მომდევნო პერიოდში კი მუშაობა უნდა გაიწიოს ცალკე ადმინისტრაციული რაიონების, ზოლო რაიონებში ცალკე კოლმეურნეობებისა და მეურნეობების მიხედვით.

ჩვენი რესპუბლიკის ცალკეულ კოლმეურნეობებში ქვეყნის მთელს სათანადო წესდამოწმების სათანადო შექმნაში კიდევ უფრო აყვავდება ჩვენი მამული, კიდევ უფრო იზრდება ქართული კოლმეურნეობის ხვევი და ბარაკი. საქართველოს ჩრდილ რაიონსაც არ უნდა ეწყვიტო, თვალის მოგახედებათ იმ პროდუქტებისა და კულტურების სთხვეზე, რისი მოშენება-მოყვანის საუკეთესო პირობებსაც იძლევა გარკვეული რაიონი.

პროფ. გიორგი გოგოლაშვილი
საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის დირექტორი.

იმდენად ვაიზარდა საქართველოს ტექნიკური საწარმოები, რომ ისინი ამგვარად საქართველოში 100-ზე მეტი სპეციალისტის ინიცირებას. საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი, საბჭოთა კავშირის ეს ერთ-ერთი უდიდესი უმაღლესი სასწავლებელი, ამჟამად ამზადებს 57 სპეციალისტს 15000-მდე ახალგაზრდას. რესპუბლიკის საწარმოთა მოთხოვნილებების შესაბამისად თანდათან იზრდება სპეციალისტთა რიცხვიც. მართკ წელს ინსტიტუტს შეემატა 6 ახალი სპეციალისტ-შეუღლებელი, ელექტრული ტრანსპორტი, მერქ-

ნის მექანიკური ტექნოლოგია და სხვა. ინსტიტუტის წინაშე დგას დიდი ამოცანა:— შეიქმნას სათანადო სპეციალისტების შესაბამისი ლაბორატორული ბაზა. მიმდინარეობს არსებული სპეციალისტების გარდაქმნა სკოლის წარმოებისათვის და შრომის სწავლისათვის დაკავშირების მიხედვით. სწავლის ხარისხის ასამაღლებლად მომავალში ლექციაზე უფრო ზრდიან გამოყვანილ ტელევიზიას, კინოს. ძალზე ვაიზარდა ინსტიტუტის გამომცემლობა. ეს საშუალებას მოგვ-

ცემს მომავალში სადსენტი და ვაკეპოლიტიკის სპეციალისტების სახელმწიფოებრივების. ინსტიტუტში გაიხსნა 8 საპრობლემო ლაბორატორია მეცნიერებისა და ტექნიკის სხვადასხვა დარგში. 25 თანამშრომელი ერთი წლით მიმგზავრება საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა ინდუსტრიულ ცენტრებში, რათა მოახდინონ სამეცნიერო ხარისხი. ყველა ეს ღონისძიება ემსახურება ერთ დიდი ამოცანას— დედა-სამშრომლის ანგარიშით მეტი მაღალკვალიდიციური ინჟინერ-სპეციალისტი.

პროფ. გიორგი გოგოლაშვილი
ქალის ფიზიოლოგიისა და პათოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორი.

ჩემი საუბარი „დროშის“ მკითხველებთან მეტად არასასიამოვნო ფაქტით უნდა დავიწყო: მაშინ, როდესაც ჩვენი მთავრობისა და კომუნისტური პარტიის განუხრებელი ზრუნვის შედეგად იზრდება საბჭოთა ადამიანის მატერიალურ-კულტურული დონე და ყველა პირობა შექმნილი მოსახლეობის ზრდასთვის, ჩვენი რესპუბლიკა ამ მხრივ მხოლოდ მე-11 ადგილზეა. თვით რესპუბლიკის სხვადასხვა რაიონში მოსახლეობის მატრება არათანაბარია. მოსახლეობის ზრდის მაჩვენებლები გაკლებული დიდია მაონიულის, ბოჯდანიოვისა და ბოლონის რაიონებში, ზოლო ყაზბეგის, მანაჩაძისა და გვეჯიკორის რაიონებში საქმე ძალზე ცუდად არის. ჩვენი, სადაც უკვე გავაქრილია ეკონომიური უზარუნ-

ველყოფის პრობლემა, რატომ არ უნდა მატულობდეს მოსახლეობა შესაბამისი რაოდენობით? სამწუხაროდ ბევრი ოჯახი მისდევს საგაიოდ გენშინურ ტრადიციებს, ცოლოდინ ერთი ბავშვი და არ მიაღწენ „აღზრდა“— მუსიკა, უცხო ენა, სკოლა, სპორტი და სხვა. ზნობრივი ისინი ძალზე ტვირთიან ბავშვებს, უღრთოდ ართმევენ მათ უყვარვამას, ადრე ამეზრებენ და უყვარვამენ შრომის ხალისსა და ენერჯიას. გარდა ამისა, საქართველოში და, კერძოდ, თბილისში, განსაკუთრებით გავხვდება თვალში გვიან ქორწინება. თბილისში, სტატისტიკით მონაკეშებით, 30 წლის ზეით მამაკაცების 40, ხოლო ქალების 35 პროცენტზე დაუქორწინებულები არიან, ხოლო მედიკონის თვალსაზრისით დაქორწინების ყვე-

ლაზე კარგი პერიოდი 18-დან 25 წლამდე. გვიან ქორწინება განსაკუთრებით ცუდად მოქმედებს ქალის ჯანმრთელობაზე, რასაც ზნობრივ მოსდევს უნაკონომია. სამწუხაროდ, ძალზე ზნობრივ შემთხვევებში, როცა ქალი თავის აირადებს შეიღობისთვის ჯანმრთელობისათვის მეტად არასასურველი მეთოდით — აბორტით. უნდა გაეწვიოს დიდი ავიტაცია ასეთი „პროფილაქტიკის“ წინააღმდეგ. მეოთხე ჩვენი რესპუბლიკის მშობიარეობის და განსაკუთრებით ახალგაზრდებს უნდა ამაოჩავებდეს დიდი პატრიოტული საქმე— აღზრდილი სამშობლოს სხმი და მეტი შვილი, რომ დავეწვიოს ჩვენი ქვეყნის დანარჩენი რესპუბლიკების მაჩვენებლებს.

ლინსკი

ნოუნიკი

ამირკავკასიაში საბჭოთა ხელისუფლების უძლეველი ძროშა პირველად აზრებაჯანში აღიზარა. ბაქის წავით სარეზების წყობით, ასე გორაკო შილი აზრებაჯანის მშრომლები, შიშობილიანდენ, კვლადიფორი მუშები გარდადენენ საწარმოებთან, ქალაქისა და სოფლებში იიად გახასიათ ქონდა სპეკულაციისა, და აი საბჭოთა მთავრობის დღემა შეთარაზა. ა. ლენინმა პირველმა გაუწოდა დახმარების ხელა აზრებაჯანის მუშებსა და გლეხებს. საბჭოთა ხელისუფლებამ აზრებაჯანში 1920 წლის 28 აპრილს გამოაქვეყნა, მაგრამ უკვე შაისის პირველი რიცხვები საქონი წამოიდა სურსათ-სანივთიყო დატვირთული მატარებლები. ღრენმა ისედა, რა იქ დახმარება საქონისა არ იყო, ამიტომ ნება დართო აზრებაჯანის ახალგაზრდა საბჭოთა მთავრობის დაწესებულება პური რძლელოთი კავკასიაში. ამასთან დაკავშირებით 1929 წლის 12 დენის ლენინი დებუშას უწავნის კავკასიის შრომათა ამინის საბჭოს და სახსრთაო საქმეთა კომისარიატის წარმომადგენლებს რძლელოთი კავკასიაში და ავალბის მას უყვავლავრა დახმარება „ლიბიონის“ აზრებაჯანის მთავრობის რწმუნებულებას პურის შეურავების საქმეში, უყვად ზუა დღეში მიაწეროს ცნობები საქონი ტვირთების გადასახადისა და ადგილზე მისი მიღების შესახებ. ამ ლინისებების შედეგად ამხელა მასილად ინფანტად საქონი მიწარმოულ და ჩამდენდენ ახელთა ვაჭარი პური. მუდინის სარწევას ხსენების აღსაგებლად ლენინის წინადადებით გაღებულ იქნა 100 ათასი მანეთი ოქროთი, იმავე მუდინის საქართველოს ლენინის წინადადებით გაღებულ იქნა 800 ათასი მანეთი ოქროთი, რომელთაც საზღვაოგარეო შექმნილ იქნა 150 ტრაქთი.

ლენინი კვლავ და კვლავ უბრუნებდა ბაქის, რადგან ბაქის წავითის მრეწველობის აღდგენაზე დადებ იყო დამოუკიდებელი არა მარტო აზრებაჯანის, არამედ შილი რუსეთის მრეწველობა. 1921 წლის 27 მარის ლენინი უბრუნებდა დარბაჯებს აქლებს „ახალგაზრდას“ და „ახალგაზრდას“: „საბჭოთა გაწოდებებს უკმაყოფილოებს და შრომუნებლობს. გიხოვი შრა მინა და ათავდაცვის საბჭოში შემოიგაბეთა ბაქოსადაც დახმარებას ხის ტვირთს ტურ ლინისებთაგა პირგარდა...“

უნდა დაწავსოთ მუშები „მეცადლეობის“ იმისად, თუ რა ხდება ბაქონი და სკენ რით ვეცმარებთ“!

ბაქონი მალე გაუმჯობესდა მდგომარეობა, საბჭოთა მთავრობის მშობლიური მრეწველობის შედეგად წავითის სარწევას ამხითი კვლადიფორი რეზუტად დაუბრუნდა. ბაქის მუშებს მიწის რილადან ამოიღეს და საბჭოთა რუსეთში გაგზავნეს 150 მილიონი ფუთი წავითი, რომლითაც მუშათა გახანალებ აოხით დიდა და პატარა ქარნებმა. ბაქონად საბჭოთა რუსეთში გაგზავნილი წავითი, როგორც ს. ორჯონიკიძე 1921 წლის 14 იანვარს აღნიშნავდა, „მძლავრი დატვირთვა აგება მშრალთა ბურჟუაზიას და ბაქოს პროდუქტარიატს შეუძლია თანამად თვლდნენ თავს მწიფროლად არა მარტო აზრებაჯანის რეპროდუქციასთან, არამედ რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკისადაც და მთელი მსოფლიო რევოლუციისათვის“.

სომხეთში საბჭოთა ხელისუფლების დაწესებულებისთანავე (1920 წ. 29 ნოემბერი) ლენინის წინადადებით საბჭოთა რუსეთის მთავრობამ დაუყოვნებლივ მიიღო ზომები მიწოდებისა და სხვა პროდუქტების, მაგრამ დახმარების მწიფდება ვაჭრობა იმასთან დაკავშირებით, რომ საქართველოში იმ დროს კიდევ ბოიკოტი მენშევიკური მთავრობა,

1 გ. ი. ლენინი, თხზ., ტ. 35, გვ. 528.
2 გ. კ. ორჯონიკიძე, სტატისტიკა და სტატისტიკები, 1957 წ. გვ. 180.

რომელსაც ისარგებლა იმით, რომ საბჭოთა რუსეთთან სომხეთში მთავდა რაინება საქართველო გადის და კატორეგული უარი ვაგვცხდა დატვირთვის სურსათით დატვირთული მატარებლები სომხეთისაკენ, მიუხედავად იმისა, რომ საბჭოთა რუსეთსა და საქართველოს მენშევიკური მთავრობას შორის 1920 წლის 7 მარის დადებულ ხელშეკრულება ითვალისწინებდა ასეთი ტრანზიტის თავისუფლებას. ქართველ მენშევიკებს ამ შორეულ მუხანათის შესახებ ლენინი 1921 წლის 28 თებერვლის მოკლე საბჭოს მტკუნების სხლამზე ამბობდა: არავის არ ეუფადა მომინება წავითის არ დებუშობა, ვაგვცხდებდა და პირველტები, რომლებთანავე ჩვენ მივმარაოდებთ საქონიველობს (იგულისხმებდა საქართველოს მენშევიკური მთავრობა—გ. ს.) ამის გამო“ [გ. ი. იმის გამო, რომ საქართველოს ტერიტორიაზე ვაგვცხდებოდა სომხეთში გაგზავნილი ტვირთბა—გ. ს.]

საბჭოთა მთავრობის მიერ გამოწვეულია სურსათი სომხეთში რძლელო და მას შეუძლებდა უბრალოდ შეიკრება მთავრობა დამებო. 1921 წლის მარტის 6. ა. ლენინის წინადადებით შრომისა და თავდაცვის საბჭოს გამოაკვს გადაწყვეტილება საბჭოთა სომხეთისათვის 1,5 მილიონი მანეთის (ოქროთი) დახმარების შესახებ. 1922 წლის 27 ოქტომბრის ლენინის წინადადებით შრომისა და თავდაცვის საბჭოს მიიღო ახლი გადაწყვეტილება სომხეთის სოფლის მეურნეობის აღსაგებლად 1,5 მილიონი

1 გ. ი. ლენინი, თხზ., ტ. 32, გვ. 176.

ჯემალ იხვია

ლენინი ყველან

შე ამ ცხოვრების სილაცე ვეღღე. მიფარის ვარსკვლავი ციმილი ღურჯალ, შე თუ არ მიტოვებ—მისამართს ვბრუნებ: —სტალინის ვარი, ლენინის ქუჩა!

როდესაც დილით გამოვიდა აღრე, დღეა მოხვედრე ვარდისფერ მანდლის, ამოხვადე მუხს სალამს რომ ვაგებდებ, გრინთა, ცაზე ლენინი დარის.

როს თენდებოდა ნოემბრის შედი, ვესწრებოდა ზემით ვაგვას, და წივილი ღრობისა რომესაც ვეღღე, მასწილ გრეხავდი ილინის ძაღს.

კატორეგული შრომითა ვეღღე, ბრწყინავს ვარსკვლავს ხუთედი ქიშკის, როცა შეუვადებ სტალინის სურსათს, ასე გრინთა— ლენინი მიწერს.

როდესაც თვალთ ვაგაბობ ტრამვას, შორის ვაგვადებ სანატრული მანდის, იქვე ლენინის სახეა მოჩანს, იქვე ლენინისა ჩაწივი მოჩანს.

შე რა მიყვარდეს ამ ქვეყნად მტერი, იქვე ხალხის და საშობილის ვარდა, საცად ლენინის სინათლის სტეტი დღეს კონფერენციის გაღებულ კართან.

ამაყად ვეგებო ხალხს და პარტას: სისარესი ბოლო აღარა ურანს, შობნანდლით გერი შობანართა— სტალინის ვარი, ლენინის ქუჩა!

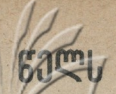
მანეთის (ოქროთი) დახმარების ვაჭარს შესახებ, გარდა ამისა, გაღებულ იქნა დახმარება 640 ათას მანეთის რაოდენობად (ოქროთი) ენაშენებლობა აღსაგებლად და შეუძლოდ გასაკვირვებლად.

ლენინმა დაგვიტოვებო იტყა, რომ მენშევიკების ბატონობის უტანაკნელ პირობათა საქართველოს მოსაღლებსა შინაგულთა, არაფერს დატვირთული საბჭოთა ხელისუფლებით დატვირთების აღება დატვირთულია. ლენინის უკანდაცვლადი კონტრბო საკატორეგული მენშევიკების სურსათით ურწუნვადელოდებს წამს. იმისთვის საბჭოთა არმიის შემოსვლისთან ერთად შეიძლებოდა იქნა ათობით ვაჭარი შუკი, შუკისი და სხვა სახისგანა პროდუქტები, საწარველო საქონელი. შეუძლებდებოდა სურსათის შემოსვლა მატლობის, მაგრამ კვლავ მინიმე მდგომარეობა. ამასთან დაკავშირებით 1921 წლის 15 აპრილს ლენინი სტეკალორი დებუშით დაავალბის აქლებს სახსრთაო საქმეთა სახალხო მინისტრიატის რიბოვების რწმუნებულს რაა. ამილიის გადაწყვეტი ზომების ბაქოსა და ამავე დროს საქართველოს და სომხეთის მომარაგებისათვის“. და მომარაგების ლინისებთა შესახებ „რეკომენდაციად აცხადის ცენტრს № 293 ცენტრის თანახმად.“¹ გ. ი. ლენინი ამავე რწმუნებულის დებუშით კვლავ აქლებს დატვირთულს: „ვათვალისწინებ რა საქართველოს მინიმე სახსრთაო დეფიციტისა, წინადადების გამოცემა თბილისში, საქართველოს სახსრთაო კომისარიატის მისამართით გაგზავნა 100 ათასი ეფრო. დებუშის მიღება და შესრულება დამოუკიდებელია“. სახსრთაო მისამართად ლენინი.²

1921 წლის 14 ოქტომბრის თბილისში ჩატარებული ამირკავკასიის სახსრთაო არქივლის რეკომენდაცია შეუხვედრება ცნობების მოქალაქე 1921 წლის 1 მარტისად 1 ოქტომბრამდე რუსეთთან საქართველოს შემოვიდა სორბალი 107672 ფუთი, პურის ფევილი 26.651 ფუთი, სიმინე 68.507 ფუთი, კვავი 3.413 ფუთი. სულ სურსათის პროდუქტები 233.655 ფუთი. ამას გარდა მიღებულ იქნა: 15 ვაჭარი შუკი, 600 ვაჭარი პური, 720 ათასი არმინი ვაჭარულემა, 6 ათასი წვილი ფეხსაცმელი და სხვა.³

ამ დროს საბჭოთა რუსეთი თვითონ იდგა დიდ ეკონომიურ სინეფთა წინაშე. იმპერიალისტური და შეუძლებ მინიმე საოქოლადობა იმპერიალიზმი იყო მთელი სახალხო მეურნეობის, არც იყო გარდადებ დახმარების იმედი, რადგან იმპერიალისტებმა ეკონომიკური ბოკადა გამოკვსდაცენ საბჭოთა რუსეთს, ამიტომ გ. ი. ლენინი, ამავე დროს იძლეოდა ბრძნულ მოთხოვნებს ავილიზმიად რუსურების გამონახვის ავილებლობის შესახებ. გ. ი. ლენინი 1921 წლის 9 აპრილს ს. ორჯონიკიძეს დებუშით აცხადებს: „მიიღებ თქვენს დაწოდებულ დებუშა, რომ სურსათის მხრივ ამირკავკასიის სახსრთაო მდგომარეობა, ჩვენ მივიღებთ მთლიან რაა ლინისებთა, ცვაკადენი იყო მტკუნის სომხებს, დავადაცვლებთ სახსრთაო კომიტეტების მიტეველი უყოველგარი დატვირთების, მაგრამ უნდა ვაგაფრთხილოთ, რომ ქ ქალიან გეგმების და ვერ შეიძლებოდა დატვირთება. დატვირთვებით მივიხიბო შექმნა საოქოლ სამეურნეო ორგანიზაციები ამირკავკასიისათვის, მთელი ძალებით და მთელი კონცენტრების, ვანაყოველთაო საქართველოში; შეეცადეთ თვითონ თქვით, თუნდაც საზღვარგარეთ და წინ წასწროთ რეკა აზრებაჯანში ბაქის რუსურების დახმარებით, ჩვეა ვანციონარებს მიწარმოებდებოდა და შესაქონლებო, აგრეთვე, შეეცადეთ ვანციონარო საქონელად-ავალბო რძლელოთი კავკასიასთან. თქვენ და ქართველმა ხანებდაც შეუძლებოთ თუ არა მინშელობა ჩვენს ახლი მოღვაწეობას სახსრთაო ვაგზახთანდ ქვეყნურ-

1 „ლინისკი სტორიკი“ XXX, გვ. 407.
2 გ. ა. პაუადე რუბიკი“ № 111, 1921 წ. 14 ივლისი.
3 გ. ა. „კომინტერნი“ № 180, 1921 წ. 20 ოქტომბერი.

თბილისი შვილელის მასაჟი

ბიჭო წაუტოხოთ გ მათ და უფრო ხშირად მიე-
ზავნეთ ცნობები...¹

ეს დებუმა მოქმედების მთელ პროგრამას შეე-
ცავს.

მაგრამ მთუ გადავად იმისა, რომ ლენინმა გაფრთხილება იძლეოდა აქ მალაინ გვერდის და ვერ შეეძლო დახმარებას... საბჭოთა რუსების დამარტა ამერკაცების ხალხურბაშია ვაინადა მისი მიზნებდა, რომ საბჭოთა რუსების 1922 წელს თავს დაეკავა ახალი უფროებება—დღი ვალაჟა, რომელდა მთიკვე 24 აგურბინა 25 მონილიანი მტერებთან. ვალაჟამ სახებთან მიუზგე-
ლიანა ვაინა 20 მილიონი ჰქვანია ფრანკო, რაც რუსების უფრობათის მთელი ფრანკოს 20 პროცენტს შეადგენდა. ვალაჟამ ვაინა უფრობითა დაპარაოლა ვალაჟასპირეთი, სადაჟ მოხახუბოა სხილიად ულუკაპურთო დარჩა. ჩვენს ქვეყანაში რომ საბჭოთა ხელისუფლება არ უფოდებო, მონილიანთი ადვანაინბი შიმშილის მსგებრლდა ვაინა-
დებოდენ, მაგრამ საბჭოთა ხელისუფლებამ თავის განკარგულებაში შეიყო რჩებუბება და ურთიერთდამხარბების იმ სისტემის უწყობით, რომელიც ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ ამერკაც-
რდა, ვადაპარჩისა იხინი დაღებამ და ამერკაც-
კანის რესპუბლიკად გაურთა მდენ დახმარება ანა მარტო სერბათი, არამედ მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღდგენა-განვითარებას, და მათი ახალი დარბების შექმნაში. სწორედ ამის შედეგად ლენინის წინადადებით საქართველოს შემოკავალის მოადელტორბადგურის მშენებელბინასიავის მიეცა ვერ 750 ათასი მანეთი ფრანკო და შემდეგ ერთი მილიონი მანეთი ფრანკო.

ამერკაცების საბჭოთა რესპუბლიკების სახალხო მეურნეობებს, ხანამ იხინი სასურთა ფუნქცი-
ადგებოდენ. წინ უწეოდა ვერ რუსების რესპუბლიკების, ხოლო შემდეგ სხრკ მთავარბინის ფუნ-
ქციად სახებთან, რომლებიც მათ უფოდებოდა ნაწილად დახმარების სახით (ე. ი. დახმარებულად), ნაწილი თავი კრედტის ფორმით. თუ რამდენად არსებითი მნიშვნელობა ჰქონდა ამ დახმარებას ჩანს შემდეგი მონაცემებიდან: მაგალითად 1923 წელს საქართველოს ბუფრების შემოსავლა შეადგენდა 7,663 ათას მანეთს, მაგრამ საქართველომ თავისი ხარჯების დასაფარავად საკავშირო ბუფრტრად მხოლოდ 14,747 ათასი მანეთი კრედტის სახით. ამავე წელს აზერბაიჯანის შემოსავალი უფრადიდ 5,590 ათას მანეთს და მან კრედტის სახით მხოლოდ 9,939 ათასი მანეთი, ხოლო სამხრეთა, სადაჟ შემოსავალმა მხოლოდ 296 ათასი მანეთი შეადგინა—მთლიან კრედტად 4, 298 ათასი მანეთის რაოდენობით. ამავე დროს ამერკაცებისათჳე კრედტად სასოფლო-სამეურნეო გადახმავად ძირითადი დაფოდებუდ დარჩა.

რეკონსტრუქციის მუშაობის გაუმჯობესებისათვის სახალხო კომისაროთა საბჭოს დადგენილთა ამერკაცების რეკონსტრუქციის მთლიან 380 ათასი შვადი, ძველად შვადების შესაცვლელად, 80 მძღავარი თორტკლავად, 200 ამერკაციული და ათასი ჩვეულებრივი ცისტრინი.

პარტიული და სახელმწიფოებრივი საქმეებით უფოდებო დატვირთვის მიუხედავად ლენინმა მხოლოდდა დროს და თვალუფრს ადგენებდა იმის, თუ როგორ იწყებდენ საბჭოთა ქვეყნის ხალხთა ოჯახში სოციალიზმის შემოების ადგება ამერკაცების მშრომელებში, ვანუწყებდენ ცმაგრბიოდა მათ, ახარებდა მათი მოქმედება.

სოციალიზმის აშენება, ისე როგორც მთლიანად სხრ კავშირში, ამერკაცებისათჳე მტკიცედ არის დაკავშირებულად ლენინის უცვლად საქმიანთან.

8. სახსარტული.

თბილისის გულში თბილისის საქალქო საბჭოს შერბა. დილიდან დაღამებამდე მუშაობენ აქ დაულოლაგი საბჭოთა დაი-
მიანები, ხალხის რჩეული, დედატალქების მშენებელთა მოთავეები.

ეს ამბო ფესვლებს როდი. თვალსა და გულს ახარებს შრომის შედეგი. ჩვენ ვებედეთ, რომ თბილისის სალოამის სხვანაირი, ვიდრე დილოს იყო, დილოს სხვანაირი, ვიდრე სალოამი. ზღაპრულ მუჭებუესა ჰგავს საქართველოს შვირი დედატალქი, იზრდება და სახეს იცვლის არა დღეობით, არამედ საათობით. არ იცვლდება მხოლოდ თბილისის გულშითა დაი-
კრებდა და იმ დაიანათა უფროდებუბა, რომელთა ხელშიაც თავს იყრის ამ შენების საღებები. აქ ამტკიცებენ ნახსენს, რომლებიც შემდეგ ვაღიპეკვიან სასახლებად, ხიბილად, კორპუსებად და მაგისტრალებად.

აი, ჩვენ თბილისის საბჭოში ვართ. რამდენიმე წუთიც და თბილისის საქალქო საბჭოს აიშასკომის თავმჯდომარე აღქმანორდელ მიღამე თავანინად გვართმევს ხელს.

— სულ რამდენიმე კითხვ მაქვს. თქვენს მოღვიწეობებს დაემთხვა ორი ისტორიული თარიღი საქართველოს ცხოვრებაში: თბილისის ათას ხუთასი და საბჭოთა საქართველოს ორმოცი წლისთავი. ვგვლის ვგახსოვს თბილისის ათას ხუთას წლის ზეიმი. რა საჩუქრებს უშვამებთ მეორე დღესსაწულს?

— მეტს, ვიდრე ოდესმე. აი, საჩუქრების ათგვერდიანი სია.

თბილისი დამშენებელთა ახალი ტუნებით, მოედნებით, პარკებითა და სასახლებებით. ჩატრადება ბაგეოვის ტურის კეთილმოწყობა...

სახეს იცვლის ლენინის ტუჩა, დღილები და საბურთალომდე საბაგეორო გზით სიერცეს გადასწარავს ათასობით თბილესი. „ქართლშალს“ სტალინის ცამეტე ათასი ადგილი დეგმატა. ვაქედდა მიწისქვეშა გასასვლელი ლენინის მოედანზე, ასეთივე გასასვლელი მალე დამთავრდება ლენინის ტუჩაზეც შრომის ბაზრის წინ. თბი

ათასი ახალი ლამბიონი დამშენებს თბილისის ტუნებს. „ახალ ხასის მიღების ატრეკითი სიტყვებს ქრებნებდა. მინერვების რიცებს უწიერება ფრანკურდენ და სა-
მისი არაფერის თქვებოდა.

„სასაქი“ გადაცემდება ვრცელ „მაგმეთა საწყაროლ“. სასმელრო კრჩის კთხეობა აშენდება მშვენიერი კაფე-პავილიონი, ლენინისა და მელოტიშელოს ტუნების კთხეობა—დაწყველია საქართველოს ფლორამინის მიზნებმტური შერბინა და ფართოვრბინათი კინოთატრი, დილოს მასხეში კუ-კინოტულია, და სსოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი. შეიქმნება ახალი კულტურისა და დისკენების პარკები კაროვისა და ოცდაექვსი კომისრის სახელობის რაიონებში, ავრთევე თბილისის ზღაზეც და ახლანდელი ზოთაპარკის მიმდებარეში, ზოთაპარკი ვადაჟა დილოს ტმბის „ჯუნგლებში“. აშენდება მრავალი ახალი საავადმყოფო და სკოლა. ადორიქენება სამცხელიანი მეცადინობა.

— როგორ აჩქარებთ ამ გრანდიოზული საჩუქრების მოზადებას? რა ვაკეთათ დედატალქის საბჭომ ამ გრთი ჩვეულებრივი დღის განმავლობაში?

— ცხრა საათზე ჩავატარებთ ობერატციული თაობით, თორმეტზე დავატარებთ აკადემიის მშენებლობა, ერთი საათიანი გვიან ვინახულეთ ტუტვითი სიტყვის კომბინების ხაზარობით. ორ საათზე უფვე ვაკის საზოგადო. სასალო აუზის მშენებლობის ვეყვით. სეუთაჟ ვინახულეთ „დინამოს“ სტალინის მშენებლები, თონზე კო-ხელსაწყობის ქარხნის მშენებლობა ოცდაექვსი კომისრის რაიონში.

— ქალქის ცხოვრების ვგვლაზე მტკიცე ენობა ადგილი ისევ საბინათ საკითხია?

— ვგვლაფერი არ არის მოვადგურებული. ვაკვეს შეფრებები, ნალოვინებანი, რიც მალე უნდა გამოვასწოროთ. ვასულ წელს ბინებით დავაქმყოფილეთ ხუთი ათას ხუთასობილ ოჯახში, მთვან ოთხი ათასი ახალ ბინებში მოთავსდნ. შენდება ასორმოცდათხუთმეტე ათასი ვეკონატული მეტრო სატვირთელო ფართობი, რაც ოცდაათამეტეო ათასით აღებმტება

¹ ე. ი. ლენინი, თბილ. ტ. 35, გვ. 510.

წინა წლისის. ეს რიცხვი დიდით დღე იზრდება.

— ხომ ვერ დასასტუმრობ, ვის მიეცი, მავალითად, სარეზერვო ფონდიდან ახალი ბინა?

— მავალითად, ბინა მიილა ბრაზილიდან ჩამოსულმა ქართველმა, ვლადიმერ ინაშვილმა, რომელმაც ახლანად ჩამოიყვანა მეფულად იგი შევიდა. ჩვენ მედიან ვალში ვართ ხალხის წინაშე. საჭიროა მეტის გაყვანა. შედგენილი მანძილზე ქალაქში ისე უნდა იცვალოს სახე, რომ თვით პოეტის ფანტაზიას გაუსწროს მხარი. ელბაქიძის დამხრატზე აწინდებს სამსაღრილიანი სასტუმრო „ინტერსტიტ“, რომლის სახურავზეც ვერტმფრენი ისე აღდგება, როგორც არწივი—უშმაზე.

— ეს მართლაც პოეზიისა და ტექნიკის კავშირზე მეტყველებს!

შემდეგი კითხვა ეხებოდა თბილისისა და რიგის შეჯიბრებას:

— ამ ორი წლის წინ გაზეთებში წერდნენ: „ამ შეჯიბრებაში არანა გამარჯვებულნი, მაგრამ არ არიან დამარცხებულნი.“ შეგიძლიათ ეს დღესაც გაიმეოროთ?

— შემიძლია. მრეწველობის დარგში თბილისმა და რიგამ თითქმის ერთნაირად შეასრულეს ვეგმა (ის ოთხი პროცენტით). შრომითი ფორმირება რიგა და თბილისი მხარდამხარ მიდიან.

მადლობას გუხდით გულთიად საუბრისათვის. დიდით ობიექტებზე მივყევი.

ვის არ ათქვამს თბილისის დღე! ყველგან ხარაოები. ზოგი ხეშია, ზოგი მთაში, ზოგი ქალაქის გულში. დღიანებით თბილისი, რათა საძირკველი ჩაყარონ; არილვენი, რათა უქეთისი ააშენონ. ბუმბერაზულ სამუშაოთა რკინის გოლიათი თვის იყრიათ თბილისის მშენებელთა ხელში.

დიდი თბილისის დღე. ერთი თვალის მოვლებით მისი ჩაწვლია ისევე ძნელია, როგორც დიდი მისი წარსული და ნათელი მომავალი. მაგრამ ერთი რამ ეთქმულებოდა ნათელია: თბილისი შენდება. რაც დრო გავა, უფრო დიდებული, უფრო ლალი, გულგაზლი და სახელებანთქმული იქნება ჩვენი დღისკალაქი.

ჩვენი ვალა ერთს ისტორიას შექვენახით თბილისის მშენებელთა ღვაწლად და სახელი. ხალხი უმადური არ დაირება მის მხარით. ვისაც თუნდაც ერთი აგური მიუტანია თბილისის მშენებლობაზე.

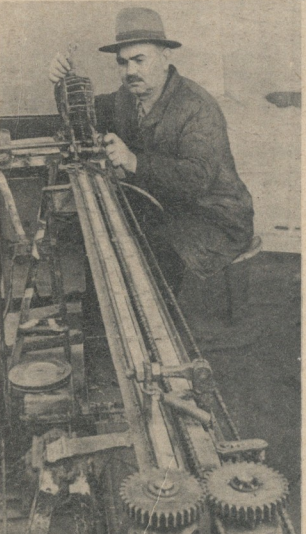
აკაკი გელმუხანი

საქართველო

კ ბ ი ლ ა ნ ა

იმ საახსრორად ღღს სოფელ აგვი ერთი კვირა არ გამოხლდა სამუშაოზე, ყოველ წლის მოვლიდნენ სანიაველები მანქანის ჩამოტანას. ეს იყო სწორად ის მარტივი მანქანა, რომელიც ახსოვანებს მარცხელურ ზნისა და ბრლიანობას. ოცდაათი წლის წინაა მთიანი სოფლის მცხოვრებნი ხანაინებოდნენ მანქანას რადიკ ანაგველებიდან რაოდენ და უსწარმეკანისზედა თვლიდნენ.

— მოდიან, მოდიან — დასტებს ყეფის სოფლის განამარტოებულმა ბავშვებმა.

სანიაველები ჩამოიღეს და კალთვე გაიტანეს. დღედა საზეიმო წელი, რომელსაც ახე მოთქმულად მოლოდინს სთვლიდნენ.

— მოდი, დატარა! — გასცა ბრძანება ახალგაზრდა კომუნისტურების თავმჯდომარისმა. მანქანა სანიაველები არ აშუქვდა. რამდენი არ იჯობიერა, ხაერის არ შიშობენ, სანიაველები არ აშუქვდა. და ხოლო გამოარკვევა: მანქანას ერთი ბატარა კბილანა კლიაა. გზაზე დაკარგოდა, თუ კბილანაში დავაქვებოდა მისი შორება. რაღ უფლებ ეწიათ ხად ეწევათ ახლა ასეთი კბილანა აუფლობრივმა მექანიკის სცადებს და გამოცხადებს ასეთი კბილანა, მაგრამ ოდნავი დატრიალებიდანვე ტყვიანათი გამოვარდა იგი. გაანგარიშება ზუსტად არ იყო და კბილანას შედგენი კბილი აღმოჩნდა, ცვლად აშუქვდნენ შედეგები, მაგრამ ამაოდ.

მ დროს მთიანი სოფელი ღარიანი იყო მკლველადამანებით, რომლებიც დატანარებოდნენ მკლველებს. მკლველმა იცოდნენ ცხენისა და კმუნის დახლად, მხალხალისა მ ხარის გაყვანა, მაგრამ კბილანას დაწვადება მათთვის ახალი ამბავი იყო. ასეთი რამ მათ ვერც არ ვერცოდნებია.

მაგრამ სოფელი აღმოჩნდა ასეთი დაშინა. შარიალია, მას არ გაუხლდა და არ გამოუყვანს მათისა ნაწარმი სურვილი. შიშობდა, მარცხის შემთხვევაში ხასიალიდ ამივდებნენ.

ერთ დღეს მამ გაიანგარის კბილანას მხიჯე. მან

აილა აკლო მისი, მათი იგი ერთიერთი კბილანას და მთელი კბილანა მკლველი მკლველი მკლველი და იყო კბილანის გამარჯვებუ. თუთო კბილანა მკლველი იყო და კბილანად მოტანადა მთავარი თავის ადგენს. ხანაველები ახსოვდნენ გამოცხადების გადამტანი კბილანების ძე ახლდნენ მშემშენებელი ცხოვრება.

ხ ს ლ ა ნ ა

ერთსულ თბილისის ხასოფლო-საშენებელი მანქანაშენებელ ჯარბანს ვეწვე მანტრებზედა მისი საწარმო სახლენი. საწარმოად ამერიკული ვერაფორი საინჟინერო ექ ვერ აღმოვიჩინე და უნდა წავლას ვინაირები.

— მოვიდეთ, მოვიდეთ — შიშობა ინიერება, — ერთი ხანტრებუნი დაშინას გაკაცობია. დიდი ოცენა არ პეხს მიღებული, მაგრამ ოქრის თვისი პეხს.

ახე ვავიციანი პირველი ვალაქიან ახვლდენა და მალე დავგოვლებდი. თუ ურთაქვდებო დინენებდა თავის ურული მის შემოქმედებით ნაბიჯს, თითქმელ მის გამოვინებას.

— მოვიტანე ერთი რამ, მინდა აქ დამიშობდონ, — შიშობა მან.

საინტრუსენტი სააქრის ედილთა იდეა რომელიც მანქანის თვინაეთი ნიშუა.

— მე რე და რა აის ეს — ვეიოხები მას.

— ხალხურება, — მომივამან — ჩვენი, რაკაში, ბეგრა ვაშლი და მთახბლობა ყოველწლიურად აკეთებს ვაშლის ჩირს გახავიდა. მაგრამ იცით, რა წავლავა უნდა ამ საქმეს? თუ არათანაბრად დატრია წილახებს, მათი გამოხმა მწილ იქნება: თხლ-თხლი მპურები გამოიფიტება, სტელ-სტელი კ გერ კლდე ნიღლი იქნება. მათთან მელთა გულის ამოვრება, ამ დროს კაცი ვეტერარე გაიჭრის ხელს. მე რე რამდენს დატრიაწ საათში ათ კბილანაშიც კი ვერ დათვალს.

— ერთი წლის შემდეგ შე ვნებ ამ ხილავრების მუშაობა. მას აწინებდა თვითონ გამოცხადებული თბილისის ერთ-ერთი გამოვლენა: მანქანას დიდი ადგილებით ათავსებდნენ მანქალებში. ის ბრიდა ვაშლს საათში, 2 ტონას.

ნ ა ნ ა ზ ი

დღედას ვერ მახვდი ერთ რაშენ: მაინც როგორ ახერხებს ეს მცირეცოდნე კომპლურენ თვისი იდეების გამოტრიალებას? სხვა არ შეუძლია, არც ბავდა იცის, ახალგაზრდობაში სწავლასათვის ვერ მოიყვლია.

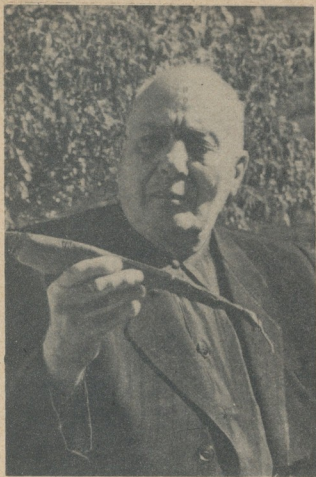
უფრო მეტი ვეკლავებებს და ვეკლავს ურბალობა, ირგინებლობა, ხილად, ყოველი მისი გამოვლენა დიდ ხარისხშია მისაწარმედასობისი.

— აა მთიანი უკანასკნელი გამოვლენა — შიშობა საკონსტრუქტორი ბიურის ურბანისა და მათისა გამოცხადების მანხაში, რომელიც მისი კბილანაში იგი. მან შენვე მოხივდა ვახლს ხაკებია, ხამ გახსნო, როგორ ახსნავდა იგი თავის მებრკობელს ბტრეფიანას და ბატკისა კარტოფლისის სახელებული აქ კი ვნახე გამოვლენების. მანხაში არა მარტო გამოვლენებს გაკეთებდნენ, აქ იყო ჯარბილი, უფლები, დტრობიც, კბილები, ძაბებიც და ყოველ ბეგრა რადაც.

კონსტრუქტორებს და მხავეგმა ყველდერიც ეთკაცებ ვაღიანებს. ხოლო ხაკებიაში დაამახლდა კაციც მექანიკურბული თანხასი სხვა ორისა ჩარჩო, რომლის საშუალებით ერთი ცხვირებს წუწოში აშუქნებს იცის, რასაც წინაით წილის საათში ახერხებდა ორი ცხვი თანხასი შრომის დროს.

შეთანხმებებს ახვლდიანმა დაწვრდა კიდეც ერთი საქმის მანქანა, რომლის დატრიალებით ერთი ცხვირ თანხასი აწინებდას ახრულიც შევიდა კაცის სახეშაობა.

3. გიორგაძე

კომბოსტო გაორჯი

როგორც კი მას შეებდათ, მთელი თავისი დღეგმირული ანდაგობით, ცოცხალი-ბული თვალწინ დაგიდგებათ ცნობილი მოჭოდვის სანდრო კანდელაკის სახე. იგივე ტანი, იგივე აგებულება. მიოლოდ გიორგი მიხეილის მე თათქაიშვილს სულ სხვა პროფესია აქვს: არა სპორტული, თუმცა ისიც ხარტულია, მიზიდველი, სხარულის, გამარჯვებისა და დამარცხების მომნიჭებელიც.

სპორტსმენი ჩვეულებრივ ახალგაზრდობაში იხვეჭს სახელსა და დიდებს, მცდელობით-მიზურნიელი კი—უფრო გვიან. ოთხმოცი წლისა იყო გიორგი თათქაიშვილი, როცა დაბეჯითებითა მოიხვეჭა თავისი თავდადებული შრომის ნაყოფი.

იღვა თბილი, მზონი ნოემბერი, მაგრამ ირგველი შემოდგომის სუნი ტრიალუნდა. ფართო აივნინან მოჩანდა ბორჯომის ხეობის საუცხოო ხედი. ხანდახან შეწყვეტილი საუბარს და მდუმარედ ვტკბებოდი მუნებებს თვალწარმტაცი სანახაობით.

— უკვე ორმოცდაცხრამეტი წელია, ველორ ვძღვები ამ ადგილების ცქერით და მაინც ვერ მომიშორებია სვლი, — მუხუნება ჩემი თანამოსაუბრე. — სოფელში გაზრდილს ქალაქში საცხოვრებლად ძნელდ ჩაიტყუბ. მაგრამ ერთხელ ფეხი მომიცდა

და მერე როგორ ქალაქში მოსკოვში. ეს იყო ჩემს ახალგაზრდობაში, როცა გამოჩენილი მეცნიერთა ლექციებს ვისმენდი. მაგრამ გიორგი დიდხანს როლი დარჩა იქ. წლიანებრის შემდეგ, მაისს გარდაცვალების გამო, მშობლიურ მხარეს დაუბრუნდა, ბორჯომის ახლოს—სოფელ რველში დასახლდა და ხელი მიპყრო მეზობლობასა და მეზილობას. მთავარიან მიდგომეში ძნელი იყო კარგი მოსავლის მიყვანა, ბოსტნეულ კულტურათა ახალი ჯიშების კომბოსტო. აქ გვიან დგება გაზაფხული, ადრე მოდის შემოდგომა. ბორჯომის ხეობაში კარგი ჯიშის ბოსტნეულის გამოყვანა ნიშნავს მისეც მას საგზურთ სხვა მთავარიან მხარეებში ვასაერტლებლად-სწორედ ეს იყო რველელი მეზობლის ოცნება. ახლა კი დაიწყო დოგლათიანი რთული დრო.

ჩემს წინაშეა კომბოსტოს ვეებერთელა თავი: მას ნახვარი მეტრი სივანე აქვს და ათობით კილოგრამს იწონის, მაგრამ მთავარი ეს როლია. კომბოსტოს, ჩვეულებრივად, რვავენ ზაფხულში, შემოდგომაზე სქრიან ნედლად შესინახად ან დასამწინებლად.

— ჩემი კომბოსტოს დათესვა კი, — ამბობს გიორგი, — შეიძლება ადრეან გაზაფხულზე, მაგალითად, მარტში. თუ გსურთ, დარგეთ მისში, ანდა შემოდგომაზე, სექტემბრის ბოლოს, ან ოქტომბრის დამდეგს. რაც გვიან იქნება, მით უმჯობესია. ზამთრისშირა რევისათვის უნდა გვეწოდეს კარგად შეფუთილი ნერგა. მაშინ ის გაუმტებს ზუთ-შვიდ გრადუსიან ყინევებს. გევა ზამთარი და მისისა და ფისისო თქვენ შეგიძლებათ მოსავლის აღება.

ბორჯომელი კომბოსტო ხარობს სამგროშიც, სუბტროპიკულ ზონაშიც, მითან ადგილებშიც, ის უძლებს ვაგლვას, ძალიან

მსუბუქია და გამოსადეგი დასამწინებლად. იგი ვავრცელებული ესპანეთში, ვიონიურის, დინებურისა და ჩინეი ქუქუნის სხვა ოლქებსა და მხარეებში.

ჩინის შემადგენლობით ბორჯომის კომბოსტოს ბაიალი არა ჰყავს. ამიტომაც დირსეულად ვრეკენენ მას მწიქნერი სახელი „ლივანო“.

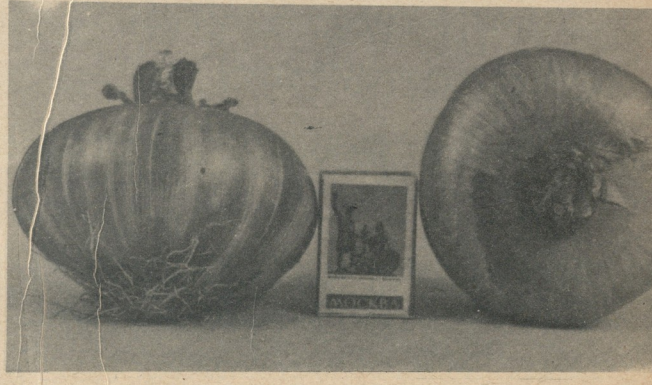
ახლურ, და პარტეულელი ხავეჭ გათქმულ ჯიშებს გამარჯუნდა სტრიალული კონკურენცია, ესაა „ბორჯომის რეკორდი“. მას თავისებური „დელიკატური“ გემო აქვს. იგი მართლაც უხარმზარი რაბია. მოზრდილი ადამიანის ხელისეულზე მხოლოდ ერთი თავი ხავეჭ ეტევა. ამა, რა იქნება: თვითელი ცხრაასიდან ათასორას გრამაზედ იწონის.

— ბორჯომელი ხავეჭ ჩენი რსუბულიის სრულუფლებიანი წარმომადგენელია სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის მილწევათა გამოფენაზე. გამოფენის დართობზე, ჰექტარებზე გადაყვანით, აილეს „ბორჯომის რეკორდს“ საუცხოო მოსავალი—618 ცენტნერი!

ბორჯომის ხეობის მიმე პართებში გიორგი თათქაიშვილმა შეძლო გამოყვანა ბოსტნეულის საუცხოო ჯიშები. აქაა: „ნესვების დელოდალი“, როლის ჯიშს 34 წელი თავს დასტრიალებს სახელოვანი სელექციონერი, შუქრით მდიდარი პანაღორები „მუხაზაიდი“ „რველი № 2“, უხიწო ლობიო, სუფრის ქარხალი „ქართლო“ და სხვ. ყველა ისინი არა ერთხელ იყვნენ საცავშირო დათვალიერებაზე და სპეციალისტთა მაღალი შეფასება მიიღეს. ამაზე მეტყველებენ ორი ვერცხლასა და ერთი ოქროს მედლები და როგორც უმაღლესი ჯილოა — მიჩურინის საიუბილეო მედალი, რომელიც მიეცეოვნა გიორგი თათქაიშვილს.

3. პედაზაშილი

ფოტო 3. ტარსოპისა

საქართველოს "საბჭოთაო"

როდესაც აღნიშნული რეჟისორი სანდრო ამბეტლი დაქვანდებულ სუბმათაჟის დრამა "დავით აღმაშენებელი" იგი ხაზგასმით აღნიშნავდა ამ მიზნის წინაშე სტუდენტ ბელეტიკის ისეთ და პიროვნულად მხარეს, როგორც—მოქმედება.

"ლადალი" მოქმედების და კონფლიქტის მარტვი, მხატვრული პრობლემა გასაწყვეტად სანდრო ამბეტლი პირდაპირ ახვედრებდა. მაგალითობის იშვებულება და სოციალურ "ოპიდიის" შექმნა, ამბეტლი ამხილდა—სუფილი დრამატული ნაწარმოები უპირობოდ უნდა მოქმედებო, ირანული მოქმედების განიშვება.

თავის ამ აზრის სრულყოფისათვის სანდრო ამბეტლი ასახელებდა შექმნილი ამბეტლი, რომლისაც ასე განმარტავდა (თავი "ამბეტლი" სწორედ ამგვარ გეგმაზე ატყულო): უფილი მოქმედ პირი შექმნილი ტრადიციული უნდა ჩამოტანდადეს არა ის, როგორც მე შესის, მე განვილი, არამედ ის, როგორც თვით ამბეტლი განვილი, როგორც თვითავე ამბეტლი უნდა უნდა განვილი შექმნილი პირობის. მე, როგორც მე ვაყრდენი, მხოლოდ ამბეტლის თვალში უნდა ვეშვებო წარმოგებას. ამგვარად უნდა დავიღებო "ილიტები", ვინაიდან როგორც ეს, ისე "ამბეტლი" უფილიტები ერთი სახით იმითია.

სანდრო ამბეტლის პირად არქივი არსებული მასალებიდან ახვედრებო იმისაც, რომ დიდ რეჟისორის ამბეტლის შესახებ აზრი სხვა შემთხვევებში აქვს გამოთქმული. ცნობილია, რომ სანდრო ამბეტლი, როგორც საზოგადო მოღვაწე, მიიღო დიდ კულტურულ-საგანმანათლებლო საზოგადოებების წევრი იყო, იმანდრომაც ატყუორად მიწაწაწადა. ერთიერთ ასეთ საზოგადოებათაგანს წარმოადგენდა ქართული კულტურის მიყვარებულ საზოგადოება.

1918 წლის 4 იანვარს, საღამოს 8 საათზე კავკასიის სახურბო საზოგადოების დარბაზში გიორგი კორძაიას და მიხეილ ბერბერების წინაშე დიდი განიხილვა მოიწვეო კრება. დღის წესრიგი იდგა სამი საკითხი: 1. ახალი წევრების არჩევა, 2. გარდაცემულ საზოგადოებათა კავშირში ამირიბულია გაჯანგა და 3. სამ მოქმედებათა დრამის განხილვა (პიესის სახელწოდება და ატყორად დასახელებული არ არის).

როგორც ჩანაწერებიდან ჩანს, პიესის შინაგანი ცნებოდა ქართული ეპოსის ერთ-ერთი მხარის ცხოვრებას, რომელიც დღემდეც გრძობდა.

ნაწარმოების გარშემო პირი გამოსტყვევ ბტერ შორიანშვილმა, ვასილ ბარნოვმა, მიხეილ ბერბეროვიძემ და სიონი კალანდარიძემ.

ბოლის სიტყვა ბილი სანდრო ამბეტლია. სანამ თავის მოსაზრებას იტყუობდა, დიდმა რეჟისორმა წინასწარ რამდენიმე შეთხება მისცა ატყორად, და როდესაც ვაგიო, რომ პიესა სცენაზე დასადგმულად იყო განჩახებული, სიტყვა წარმოიტო და თავისი შეხედულება გაუჩინა დამსწერი. ოლასადასავე პიესის თემაზე, სიტყვებდ დატყუებლ ამბეტლი უნდა პიესის სხვა ლირსებებზე, რაზედაც დაწერილია ბილი უნდა გრძობდა ვაწარმოებს ბილითავე პიესაზე და ამოაგებო, რაც დრამატული ნაწარმოებისათვის უფილიტებელია. ბოლის, განხილული პიესის სცენაზე დიდმა სრულიად შეუძლებლად სწრა.

როდესაც აღნიშნულ აზრის ანთიპარტება, სანდრო ამბეტლი გამოიღმინარებოდა იმ მიზანსადაც, რომ პიესაში არ იყო აუცილებლად და მოაგებო ცნობა, რა-ც კონკრეტული და მოქმედების ეროვნული უფილიტებიდან ნაწარმოები დრამატული უნდა იქცევა. სანდრო ამბეტლი ამბობდა: ამ პიესის განსაზღვრება სცენაზე არ შეიძლება, რადგან ამ პიესის დრამატული, გარდა ამისა,—განაგრძობის ამბეტლი—პიესა ძალიან ცვადა, ტეტატორად იწყება და თავდება, არ არის

სრულიად უზნალო კონფლიქტი კი, როგორც დრამისათვის აუცილებელია.

სანდრო ამბეტლის შემდეგ ილიაარაქის სცენებზე: ჩანაწერიდან ჩანს, რომ ატყორად თავის პიესის დრამის მნიშნით ისეთი ატყორად განუთავრება და ისეთი ფაქტები მოუყვანია, რაც თავისთვის თავის საზოგადოებრივ ცხოვრებას, ასე, მაგალითად ატყორად აზრით ჩემების დრამატული ნაწარმოებთა განხილვის თითქმის მთლიანად ირანამ მოქმედების ამ ირანის, როდესაც ჩემების მიიღი შეიქმნებოდა; მათ შორის არა დრამატული, სიცოცხლისა, ადამიანური ცხოვრების წყობიდან და შეუძნეველი მონტაჟის მოქმედება უნდა გამოვსახებოდა. სწორედ ამიტომ იყო, რომ ვაყრდენულ ამბეტლი ატყორად სასაუბრო აცხადებდა—ამდენი მიერ ჩემების ბიესათა შესახებ გამოთქმული აზრის სრულიად უსაყრდენოა, რადგან ჩემების პიესებში სუფილი ნაწილი, ყველა სტრატეგიული კი მოქმედებით იწყება და მოქმედებითვე თავდება".

თავის ატყორად არა თუ შეიგნო სანდრო ამბეტლის მიერ მარტივად მიცემული შენიშვნა და განმარტება, პირიქით, კიდევ უფრო გააღრმავა თავისი აზრის სრულიად ატყორად იმით, რამაც უნდა

ნის მიყვარებუ ბედის ნეშტობა გმობა, თუ შეუბრძოლის მოზღვაველებს უფილიტებოდა. სანდრო ამბეტლი ამბობდა: პაშლბე მართალია დაყენა კითხვა მისე: დაეკავებო უფილიტებთან უფილიტებთან ერთად რაც შეიძლება სიტყვები მოსწონებო უფილიტებთან სიცოცხლის მოსაძრა. შეიძლება მიიხილავო ვაიასილი და სხვა არტყორად უნდა პაშლბე მოქმედებო სწორედ იქ იწყება, როდესაც შინაგანი ატყუება—

ამ მიზნითვე მართლა ვაიასილია თუ არა ყველაფერი. ვაიასილია თუ არა ბელის ტყუება და ათასი სხვა ბუნებრივი უფილიტობისა, რაც ბუნებრივად იმისა უნდა იქნებოდა, მაშლბეს მიერ კითხვის ადამა უფილიტობის არ ნიშნავს. შექმნილი ასეთი გაგება უსწორებოდა. პაშლბეს მიერ დასახული ფილიტისათვის საკითხი მოქმედებითა და ვაყრდენობით. წყობილი პიესის ატყორად პაშლბეს მიერ სიბრძნით დასჯა კითხვები შინაგანი უსწორებლად, მაგრამ ის იცხად იყო, რომ ცხოვრების ყველა სატყორადო საკითხისა პაშლბეს მოქმედებით სახეს და მოქმედებით უსახებოდა. მოქმედება მიცემული პაშლბეს იმ ტრანსპორტში, როდესაც იგი საშარადის მიზნითვე უნდა წარმოგებო საინტელექტუალური საკითხი, სინამდვილე იქ ნახავს თუ არა ჩანს. თუ რა საზრუნო მოიგონებოდა, როს სიცოცხლის ძალს მიყვება და შინაგანი მოქმედება ცხოვრების მიღვაწეობას. ამ ფიქრების აუღა სრულდებო არ ნიშნავს პაშლბეს უსწორებლობა. მაშლბეს, სიტყვად-სიტყვად ხლის პრობლემა პაშლბეს გრძელ ცხოვრებას გრძელ ტრანჯავა ბედის, მაგრამ ისიც ცხადია, რომ თუ არა ეს ხელის შეწყვეტილი პირობა, პაშლბეს ვერ მოითმენდა ვაიასი სიწარმის, მტარგალის ტრანჯავა და სიამაგის თავგასულობას. ვერ მოითმენდა ტრანჯავა მწკვავის უსაყრდენ სიყვარულისა და ვერც მართამისა უფილიტების გვიანობას.

პაშლბეს ამ მონოლოგში მოქმედება კიდევ უფრო იზრდება და დრამატულია, როდესაც იგი შევიდობის ბიესის შესახებ უფილიტებო დასაბუთებს პაშლბეს უსწორებლად და დამარცხ სრულიად არ არის, როგორც ეს წყობილი პიესის ატყორად შინაგანი, პაშლბეს რომ შეეძლოს შევიდობის პიესა დანის ცნობა და ვაყრდენი, არის ისიც, არ ზოგად ვაყრდენი, ცნობით თავის სოციალისტური ტერმინის მართალია, პაშლბესი ისავედრეს შინაგანი ტერმინი, თუ სიტყვების შემდეგ იქ რა იქნება, იქ იმ ბუნდისა და უცნობი მხარეს, სადით არც ერთი მწკვავი უნდა ატყორად ბუნებრივად, მაგრამ იგი უსწორებლად მიაყრდენ არის. სანდრო ამბეტლის აზრით, "ყოფნა, არყუენაში" მოქმედების დამადასტურებელი წყობით თვით ეს მონოლოგია, რომელიც უნდა ნათლად ჩანს პაშლბეს მოქმედების ატყორადობა. ადამიანის სტრუქტურის ტრანჯავა პაშლბეს სწორედ მოქმედებით ახდენს. პაშლბეს თავის მიერ დასახული კითხვის "ყოფნა, არყუენაში" შესახებ საკუთარ უსწორებლად დანის ნაქმობის რომ არა სწორედ, განცხად ნიშნავს უსწორებლობას. კითხვების ამბეტლი და იქვე უსახებოდა—პაშლბეს ასეთი გაგება უსწორებო იქნებოდა, და ამიტომ დიდი რეჟისორი თავის სიტყვას ასე ამბობდა—არამაგებო ამ მონოლოგში, არამედ მიიღო პიესაში უსწორებლად არა არის, რა—რომ პიესა "პაშლბეს" ნიშნავს მოქმედებისათვის, რომ, პირიქით, პაშლბეს მიიღო განცხად და მოქმედება სწორედ ამ მონოლოგში.

დრამატურული შემოქმედების ისეთ მწვერვალს, როგორც შექმნილია. თავის იმით იმარტლებდა, რომ ითიქის აუცილებელი არ არის პიესის განხილვისათვის მოქმედება და ამის მაგალითად დასახებდა ამბეტლის ისეთი დიდი, რაოდენ და წინაშეგადასმული მონოლოგი. როგორც არის ყოფნა, არყოფნა.

ამბეტლისათვის უწყე ნათლად ვადა, თუ რა ლირსების დრამატურთან ჰქონდა საცემე. გარეშეადაც არ შეიძლებოდა. ამბეტლი იტყუებოდა ვადაც უფრო დაწერილობით შეტყობოდასა პაშლბეს ამ გენიალურ მონოლოგზე და ტყუებინა პიესის დაწერილობისათვის, რომ ის, რაც მას შინაგან დატყობოდა სწორედ მოქმედება იყო. პიესის ატყორად შინაგანი პაშლბეს მიერ კითხვის ადამა—ყოფნა, არყუენის შესახებ, უსწორებლად შინაგანი პაშლბეს სიტყვები—სიტყვად ტყუებლბას რა შეუფერხის ის, რომ ტყუებო და ატყორად

ნიმლოვ კავშირშილი.

შრომის ნაჩინებელი

წინა ღამები

გვიან დაწყა წინა ღამით ქსენია. უკვე ყველას სძინავს სახეში. სირიყეს პატარა შვილსადარსავს. მიიღო დღე ტრენბოია და ხტუნვითი ნიჟ აქვს აკლებული მიწოლი თვალი.

არ ვინებდა ქსენიას რამდენი ფეტირი, რამდენი პირი უტარიადას თავს. ზღვრობა ხომ არ არის, იგი მოგვრობის წყევარ დასახელებს, იაღინდინდ ზუგა მალხი წყავს საარქვერო უნებნისაყვ, ოღინდინდ ზუგა მალხი ხებენ დილადაიბანა—წაფიფი, ხმა მიეცეთ ჩვენს ქსენიას...

ჯერ კიდევ თავღვინ უღვას ქსენიას წინასაარქვერო კრებებზე ამომრჩეველთა შეხვედრებზე.

— ახა, რა მეთქვის, ხალხო, მეც თქვენთან ვარ, თქვენთან, ქსენიას არჩევანში, ამ მაყანდარა ვოგონ შრომით დაგვანახა, რაც შეუძლია—განაყოფინებული თავიღვინი წარმოიქცეს ეს სიტყვები, თოვლივით გამთიარებულმა, თანამოც წელს მიღწეულმა კოლმურენებ ნიკოლოზ მიატყვინა.

— დარაზონ დაუტარის ნინინდ მქუნახე ტკამის იგრილია... რამდენი ანდოებული თავიღ, რამდენი ტასყოფილი სახე შეგნსცეროდა მაშინ ამ ჩინა ცხანის თავსინფერიდავლავა ქალს. ის კი მოჩვენად იჯდა სახეიმიოდ შორათულ მაგიდასთან და საკეთილი სურებისა არა სჯეროდა...

— მაღლობა თქვენი, ხალხო... ასეთი ნდობისაჟვის, —ძღვინი ამოიღულღულა, — გვეღვინი გვაგამართლო თქვენი ნდობა, კიდევ მეტი გიპრეშა...

... ისმის პატარა შვილსადარს შვილი სონიქვა. „ღელა“...—ჩაესმა უღვას ფეტირებში წასულ ქსენიას ბავშვის ძახილი. შეგნთათილი დედა ვიფილ დაეცურდა, მძინარე ბავშვის სახეში მან წუხილი ამოიკითხა. „რა იყო, ნანა“...—გადაბურჩულდა პატარას, ლევაზე ხელი მოუცაქუნა. იქნებ ეზნახა პატარას საშუალოდ მიმავალი დედა, ყოველდღე რომ ეხდუნება ხოლმე —ღელა, დღიყო, მეც წაშიჯე...“

თვითონაც ხომ ასე იყო. საშუალოდ მიმავალი ღვლას აკვიდებოდა ხოლმე, დღენიადაც მასთან უნდოდა ცოცხანა—შინაც გარეთაც. თვითონაც ხომ ასე ეტყევიბოდა ხოლმე კოლმურენობაში წყავანას.

სიცილი ღამები უპანტაციანში

ორმოცდაათი წელი... უმაშიდ დარჩენილი თვალი. ავაღმუფთო დედა. ფორტზე წასული უფროსი ძმა, დანარჩენი—პატარები. რამდენი სიმძიმე დააწყვა ქსენიას, თუჯას ხომ უმაშიდა არ უნდა აჯრინობინის, უმცროსებს ხომ დედის მზრუნველი ხელი არ უნდა მიაკლოს.

... უთვინა ჯერ კიდევ დაცავარდ ჩაის პანტაციონებში ტრიალებდა ახალგაზრდა ეკონომი. მასზე გაპიროვნებულ ჩაის პანტაციონს მაშინვე დაარჩა მზრუნველი ხელი. ჩაის პანტაციონს ხომ სათაური მიოღდა ესპირობა—თავის დროზე გადაპარავა, თავის დროზე შესვლიდა, სასუქის უტკანა ჩაის ბუჩქის ახლის მალახის ღვროსაც არ ატყანებდა. ამიტომაც უმცროსებზე უმრავლად ახალგაზრდა ეკონომის განმავლობაში მის მიოღდა ჩაის ბუჩქებზე მუდამ მიხრინებდა ლობიოები დღეები.

ჩაის საწარმო მუქმუნებო ყოველ საღამოს 40-50 კილოგრამა მწვეწანე ოქროს მიქონდა შრომისმომყვარე ქალიშვილს, მაშინ, რაღასაც გვემა 20 კილოგრამა

იყო. ახალგაზრდა გოგონას ვაგონილი ჰქონდა ქონია სარსიანის, ომარა ეუფუნის და სხვა მოწინავე მკრეფავთა შრომით ვიპრობის ამაგი. ისიც იტყვნობდა მათსავე მოწინავე მკრეფავთა მკრეფავთა.

ტყუილად რომ ამბობდნენ მაშინ—აჯრე ხემეროს ჩვენი ქსენია, თუჯას მამის მამიერი გაუნდაო...

— წელს მეტი, ვიდრე შარშან...

წლები წლებს მისდევდა. გამარჯვებულს მიღწეულს არ სჯერადებოდა. დღეს უფრო მეტი, ვიდრე უშინ და წელს უფრო მეტი, ვიდრე შარშან—ასეთი დღეებით შრომობდა იგი.

1959 წელს მასზე გაპიროვნებული 0.7 ჰექტარი ჩაის პანტაციონად ქსენია ეკვალიშვილმა 18 ტონამდე ჩაის ფოთილი მიკრეფა, აქედან 9 ტონა პირველი ხარისხისა იყო. საფასურზეც კტა რიდი მიიღო—ორმოცი ათას მანეთზე მეტი!

ღივიმული ჯიღლი

მარტის პირველი რიცხვებია. გაზაფხულის მზე უღვინდ იტყვება დაღვლილილი ღრუნებლიდან. ტყეშლისა და ატის რტოებს თითქმის სასიყვარულო ნეტარება დარუნებინა აგრა-აგრა გავლილი კვირტი!

— სახსარული ამავე მოგებზე სირიყე—ზიადის სახეგანაწინებულმა კოლმურენების აგვაღვლამარენ—აგვანიღვ ხსენებ ჩაის კრეფვის გარეუღ ქსენიას. ქსენია თავგადაღვარის ხელში ატყვინებულ აწუთის მიაჩერდა.

— ნეტავ რა უნდა იყოს... ვაფიფერა. ხშირად იტყვება ქსენია—აგრაგრა—წაფიფერა ქსენია ეკვალიშვილის წაწეტიტყეზე და რტყე ხალხე ზაფხეს წაწეტი.

— ბარკადა წეს მალხიას მიაჩნდა ქსენიის სახეგანაწინებულმა კოლმურენების აგვაღვლამარენ—აგვაღვლამარენ—აგვაღვლამარენ ეუფუნებო კოლმურენობის აგვაღვლამარენ ქსენიას, რომლის სახეზე აღღვება, დაწეღვება და სახსარული ეგრანების ცვლილა ამ წლებში.

წვედა უღვთავა მას ღირსიულ ჯიღლის, ის ჩაისი კი ახლად აწეღვებული ეკვალიშვილის ორსარულიანი ოთხასდასულ სტუმრებში გაიკოს. ახალ წარმატებებს, ახალ გამარჯვებებს უსწრებენ კოლმურენები სტუმარმოყვარე მასპინძელს—ქსენია ეკვალიშვილს.

ჩაის მიღწევის...

ისევ მიღწევის, ისევ გამარჯვებები... სხვაგვარად არ სჩვევია ქსენიას. ღირსიულ ჯიღლის ღირსიულ მასსიუ უნდა. საკულმურენი კრებაზე მან პირიბა დაღო, რომ 1960 წელს უფრო მეტი მწვეწანე ოქროს მიკრეფდა.

ხალხის ჩრუვლის სიტყვა და საქმე ერთია. 0.7 ჰექტარი ჩაის პანტაციონად ქსენია ეკვალიშვილმა 15

ირველი ჯერ კიდევ ზამთრის სუსნისაგან შემობარცვლილ ხეებს და ვადაწმულბული ეკვალიშვილებია. სოფელ საჯუჯიას იქით აღმართულ ტანაშალი მთების კალთებზე აქა-იქ ეკლავ მოჩანს თოვლის თხელი საბანია.

ჯერ მიწას პირი არც კი შეგრობია, მაგრამ მწვეწანე ზოღვად გავლილი ჩაის პანტაციონები უკვე გასულა ქსენია ეკვალიშვილი და მარდაც სხვადასხვა ბუჩქებს. აპრილში ჩაის ბუჩქებიდან თავს გამოყოფენ ლობიო ყლორტები და მეტე ქსენიას სინამდვილე და მის გამარჯვებულს იცინა, ელვის სისწრაფით რომ დაურბინენ მწკრივებს და მწვეწანე ოქროს ზეგნის დააყენებენ ირველი... გზის პირას „პობება“ გაჩერდა.

ტანაშე მეტი ჩაის ფოთილი ჩაახა საშობლოს, აქედან 10 ტონა პირველი ხარისხისა იყო.

81 წელი ხომ უკვე დაიწყო,—რა გვგებია აქვს ქსენია ეკვალიშვილს?...

— ძნელია მისგან ეკვალიშვილი გაიყო ისე, როგორც თვითონ ფეტირის—გვეუბნება ხობის არიკობის პირველი მდივანი ანს. აღუქმანდრე წაწეღვება—გვეუბნება მისი მუყათით შრომის, მისი მარჯვენის, რომელსაც არა ერთხელ უსახელებია ჩვენი რაიონი და კვლავაც გვასახლებს.

ანთო კონჯარია

ფეოტომიანი ქალი

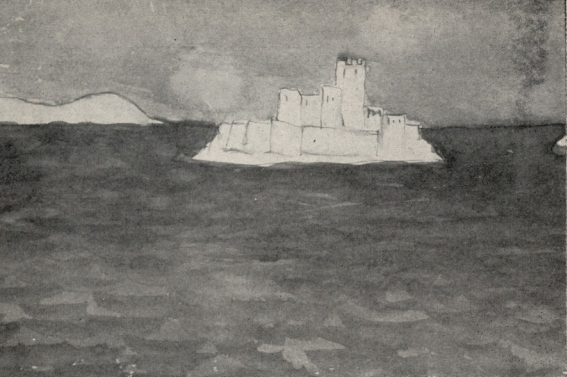
პარიზელი გოგონა

ტუნისელი ქალიშვილი

სან მარგარიტას კუნძულები

იფის ციხე

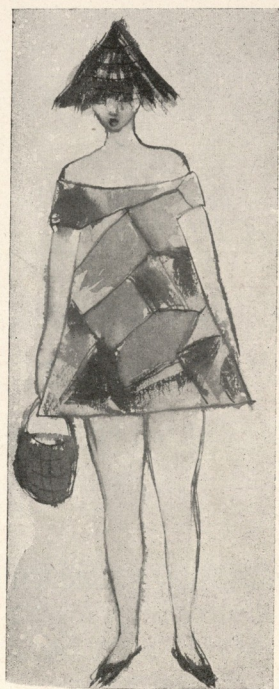

800

ებრაელი გოგონები

ებრაული ციხე

მონაკოს ქუჩაზე

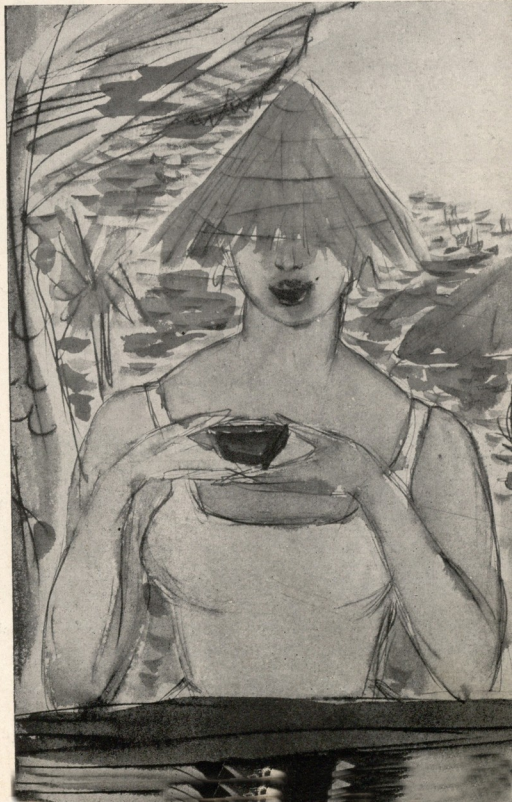
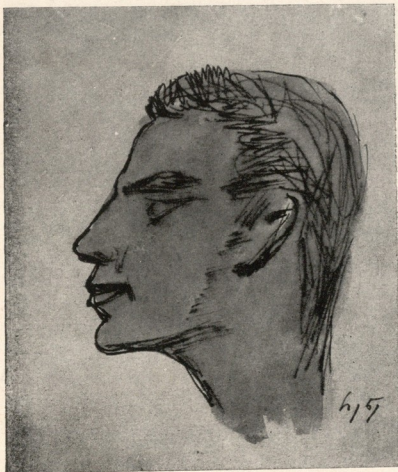

მარსელი

ქალაქ კანის კაფეში

იმას წინათ სამჭოთა კავშირის ახალგაზრდობის დელეგაცია სტუმრად იმყოფებოდა საფრანგეთში. მათ დაათვალიერეს საფრანგეთის მთელი რიგი ქალაქები, დელეგაციის შემადგენლობაში იყო მხატვარი ვახტანგ ონიანი, რომელმაც ჩაიხატა საინტერესო პორტრეტები და ჯანრული, სცენები. მათ ნაწილს ვაჭეყნებთ ჩვენს ფურნალში.

რენე

ბელაშუა ზღვაზე

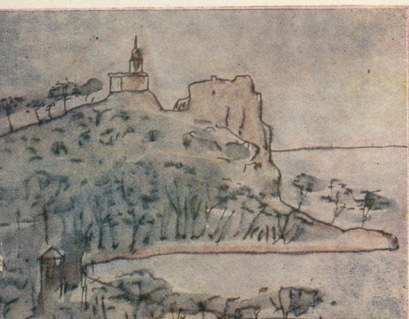

ფურიკის შკვიდრი

პროვანსელი ქალები

სან რაფაელო

პარიზი. სახლი მონმარტრზე

1920 წელს, რომდესაც მე მოსკოვის პირველ სამხატვრო თეატრთან არსებულ ვ. მედლოვსკის სახელობის სტუდია დაამთავრა, აივრცეკრა ხის მუდგანა წარმომადგენლობა ოცდენი სრულყოფისათვის ერთი წლით სამხატვრო თეატრში ასისტენტად მოავადნე. მართალია, ჩვენს სტუდიაში შედგებულ სამხატვრო თეატრის რეჟისორები და მასობრივი იუვენე, თეთი კ. ს. სტანისლავსკის მოწოდებით, მაგრამ მე მიიღე და მიემდგურე უკლებლივ ის სადავოში, სიდავან გამოცდიანარობა დ. კ. ს. სტანისლავსკის სისტემის სწავლება. გარდა ამისა, მე შევამოწმე ჩემს ცოდნას და სტანისლავსკის სისტემის იდეები უწყვეტად. კ. ს. სტანისლავსკისავე, მოვისმინე და საყურად იფიქრო ვნახე, თუ როგორ ექმნა ის სექციას.

დღის მდღევანობით ვივსრულოდი სარეჟისორული დარბაზისაკენ, რომელსაც არც ერთ დღესაც იყო. შევიტარე, თუმცა უკლებლივ და ქველ ჩამოხარება, შევეცოხე, თუ სად მიიღოდა რეჟისორი, მან მასობა:

— ესემა სათოულე — სტეტიანე დარბაზში — ისინი დაუბნა, რომ სტანისლავსკი თუ არის და რეჟისორად უკვე მიიღიანარობს. ამან მე იაფარია დავცა.

— გვიან მოსულვარი — გავიტყვი მე, არ ვიცოდი, როგორ მოვეცდებოდი. შევსტუდიაზე თუ არა? ანუ თუ და წაქეცი მივახებოდი დერეფანში. ამ დროს ჩემსვე მომარდაბარე მხრიდან მიიღოდა მისიყინი. მას მეტყველ ეყობა ბრინჯაოს ობიექტის ნიშანი, რომელიც სამხატვრო თეატრის მწ წლობისათვის აღიანარებდა და იტყვიანო. მე ვიცანი ის ვფიქრობდი, შევსაშუბელი თუ არა.

ვი თუ სალავო არ მიპასუხის. მეოქვი, რადგან პირდავდ არ ვიცნობდი მას. მაგებ ჩემთვის სრულიად მოულოდნელად მოსყინი იფიქრო მან. მიახლოვდა, ხელი ჩამოხარება და მომლოცვა მათ თეატრში შევსე. ამან მე ლიფტი გაგებამა, მაგრამ უფრო მეტად ამაღელდა ვაგებამა, რეჟისორული მაღლობა გამოვუსტედი მოსკოვნი დამხროდა. ვაგებარობ ვნახ. ისეც იმაზე ვფიქრობ და ვსტუდია.

— ჩასაყვებელია, სწორად არ ვქეცივა, რომ რეჟისორად დაგვიანებელი ვიხადებდი. ამ დროს მეორე უბრუნებელია შევქმნა. ჩემსვე მიიღოდაცე კანალიოვა და ლიფტისაკენ, რომელიც, აგრეთვე მეტრელე საბოლოო ნიშნები ეყობათ. უფრო მეტად დაიფიქრო, რომდესაც ისინი სულ ამხონ ვნახე. მის მასობრივი ხომ დიდი სტატუსი და ჩემთვის ლიფტი საყვარელი და მიახარებია შევქმნა.

...არ შევინარავენი. ლიფტი ჩამიავლიან — ვფიქრობდი მე, მაგრამ აქვე შევდილიყვინი მომიახლოვდენი, მიიღოდაცე. კანალიოვა მითხრა:

— კ. ს. სტანისლავსკის მიერ დაწერილია ბრძანება თქვენია ჩემს თეატრში მიიღეს შესახებ. ჩემი უკლებლივ გელოდებანი — ვაგებამა, თითქმის ისეთი ვაგებამა ჩემი უფროხარების გამოს.

როდესაც სარეჟისორული დარბაზის კარზე შევდილი, ზღაბრლოვანი დაიანახე თეთრონი. კ. ს. სტანისლავსკი. კედლები ისრულივდო ფეხზე იფიქრო რეჟისორული კონსერვაციული მასობრივი. ამ დღეს მიიღოდა ბრძანება „ფიჯაროს ქორწინების“ რეჟისორია.

პირველ წელში დაიფიქრო, მაგრამ ჩემსვე გამოწვევებთან დაგებამა შევსე. ეს ხელი ეყვებოდა ამ დღემან, რომდესაც მე იაფარია ვიცნე და პირდავდ ვეფიქრო და ამხონ. ის დეკორაციო მუხა, შინაგანი სტუდიაში სიძლიერი ადავსე. ის იყო პლანია, ნარკოსული-მოლოტიკო მასობრივი, რომელიც ლიფტისთანავე მიემდგურა. მისი თვალისთვის სინათლე ჩასწვდა ჩემს გულს და ვაფიქრო. ძინი სიშველი და სიხარული.

სტანისლავსკიმ ოთახის შუაში შევიყვანა და სექცა.

— იცნობდი, ეს ჩვენი ახალი ამხანაგია, ვ. მედლოვსკის მოწვევით, მიიღეთ და გვიყვარებოდეთ იგი.

მე მივიღე. ბევრ წავადეს პირდავდ ვიცნობდი — ბატალიოვა, შავასკის, ლესენკის, ანდრეევსკის, პავლიკინის. იქვე ვაფიქრო შევიდო რეჟისორი, რომელიც სამხატვრო თეატრის მუხობის სისტემის ვაგებამა ჩამოსტუდია. მე მიიღედა ოთახის რომელიმე კუთხეში დაგებარევი, მაგრამ კ. ს. სტანისლავსკიმ ამის ნიშანს არ მომცა. მან თავის ვერსიო დაწესა, იქ, სადაც, აგრეთვე, შევიდო რეჟისორი იქ. კ. ს. სტანისლავსკის მაცნებზე, პატარა მაიღობის რიგად ისხდენ რეჟისორები ვერსიოლი და ტელეშოვა.

რეჟისორი დაიწყო. პერსონა და სუზანას სცენას ვაგებოდენი თამაშობდენი ანდრეევსკის და კომსარაგის. სუზანა კვლავ სართულზე ვაგებოდენი თეატრ, ხელში ვალთი ეჭირა და პას მელეობდა. პავი ტიბედა სუზანას — თავის შევიტარებულს.

კომსარაგის ვამოსვლია არ მოეწონა სტანისლავსკის. მან ეს სცენა ბევრჯერ ვაფიქრობინი, როგორც სწინად, ვაყოფილი არ იყო კომსარაგის თეატრი. სტანისლავსკი უხსნიდა პას — კომსარაგის, რომ მისი ვამოსვლია ვაგებარებული არ არის, რომ სინამდვილეში ასე არ ხდება.

— თქვენ ნამდვილი ამოცანა არა ვაქვთ, რომელიც უნდა ვაგებოდენი — ეუბნებოდა სტანისლავსკი. არა ვაგებარებო სიხარბის ის ჩანასახი, სიდავდე უნდა ვამოცდიანარობდეთ. თქვენ მე მაჩვენებთ ეყვალვარი ვაგებარებო. თქვენნი სტანისლავსკის მიახარებო არ არის, რის გამოც ვაგებარებოდას და იმ მიტყვი, რომელიც თქვენ ტიბედა, სწორად არ ეხებარებოთ. ვაგებარებო თქვენნი სუზანა ფიჯაროს მაცნებზე, იგი ისეთ მასობრივს ვაგებოდენი, როგორც ანკლევი ვაგებოდენი პიარა რომ თებუო თეთროვანი მოქეცეს ამაქვსე — ი. ბ. ბენედიკტის შევექმნა ფსიქოლოგიური ვაგებარებოდა. არ, ხან ვაგებარებო შინაგან ამოცანას, ამავე დროს იღვიწი მოქეცელების ვაგებარე მასაც, რომელიც თქვენც ვაგებოდენი და მათურებელსაც. თქვენნი პირველი ვამოსვლია — ანდრეევსკისა და თუ თქვენც კარგად ვიცნობთ ითამა. მათში, თან უნდა ვამოცდიანარობთ მიიღეთ თქვენნი წარსული, უნდა შეიგნებოთ ის ვაგებარებო, რომელიც წარმოადგენდა ვაგებარებო, უნდა იღვიწიოთ ის სახეს მოგებარებო, რომელიც ამ წუთის თქვენნი ცილებლობა და მიიღეთ უნდა მიიღეთ მაქვსე — მოქეცელებს, რომ თქვენნი წინ ვაგებარებო ამოცანა მართლდა ვაგებარებოთ. ეს რომ ნამდვილად ვაგებარებოთ მიიღებოდეთ, იღვიწილი იმ, შინაგან და ვაგებარე ფიჯაროს, რომელიც თქვენნი წინაწინ ვაგებარებო ამოცანას სწორად ვაგებარებოდენი მასობრივი სწინად სტეტიანე, მუხობის დროს ფსიქოლოგიური ფიჯაროს, ნამდვილად ეს სახე. როგორ ფიჯაროს ამოცანის დასახე, როგორც ეს ცხოვარებო ხდება. ფსიქოლოგია შევქმნე იმავედ როგორც შევიდო, აღმართნი შევქმნე მისი რეჟისორული, ჩასაც ანჩენვე სხებში, ისინი, ვინც აღმართნი მოქეცელებს თვალურს ადევნებს, სადაც არ უნდა იყოს ცხოვარებო თუ სცენარე. თქვენნი ეს ბოლოვანი იყებოთ, ანუ შევსელები თქვენნი თვას, არ აძლებოთ იმ ფიჯაროს, რითაც სრულიყოფილ სახეს შევქმნიდა.

... კ. სტანისლავსკიმ, რეჟისორული უკლებლივ ელოდი, ასეთი ხანგრძლივი დარბაზის შევსედი თეატრში.

თონვე ურეგია მასობრივი, თუ როგორ უნდა ითამაშონ. და შინ მართალი ვაგებოდენი რომელიც სტანისლავსკი აქტი უკლებლივ მოეწონა. ეს თუკა ვამოცდიანარობდა მართლის ჩვენება, არისა და ვამოცნის სიძლიეს ვაგებოდენი. კ. ს. სტანისლავსკი ლიფტურად არ არეგებდა სხებებს სასტუდიაში, ამ სხებებს კი ის იქვე პოლობდა. მისი უკლებლივ მომართობა, შევიდნავა, მისგარეშად თეთროვანი ჩვენება არჩვენებდა მისი სტუდიაში კემპარობდა. ჩვენც ვიცავთ ვაგებარებო, თუ რადღვე დღესამდე ვაფიქრო შევქმნიდა ვაგებარებოთა და ვემართობებისდმი რეჟისორი, რადგან კ. ს. სტანისლავსკი ვაგებარებო ბრძანებდა მიერ შევქმნა სხებების მიიღეთ ვაგებარებო. მოკლებლივლი მკარგ ხანს ვეფიქრო და შევსედი კი, როგორც ბურისკის ვამოცდიანარობდა და ატაკებელი სტეტიანე დიდ სიტყვას.

ამის შემდეგ კ. ს. სტანისლავსკიმ შეხებინება ვამოცდიდა. უკლებლივ დერეფანში ვაგებოდენი. მე ვაფიქრო პავლიკინის ვაგებარებო და ჩათვლილივლი თეთროვანი ვაგებარებო. პავლიკინი ვამოცდიანარობდა, როგორც შევამინე ის ცოტა უწყვეტად იყო, ვამოცდიანარობდა სიტყვი თავისი უკლებლივლი.

— კ. ს. სტანისლავსკის მიიღეთ თვას ვაგებოდენი. — მითხრა პავლიკინი. — უკლებლივ მოეწონეთ. უნდა ვუცდიდეთ, თუ როდეს დაიწყებოდა ის ჩვენთან მუხობა, მართალია ამ მიხის ტელეშოვასა და ვერსიოლის ხელმძღვანელობის კარგა ხანია ვამოცდიდობი. მაგრამ უკლებლივ ვამოცდიდობი, რომ ჩინო მოქეცელოდი. კ. ს. სტანისლავსკის ჩანასახი უნდა ვამოცდიანარობდა საქმე, აქტიობია მუხობა სწორად სტეტიანე დაუგებინებო ამ ამოცანა ვაგებარებოდენი, რომელიც რეჟისორი ვაგებარებო. დღესამდე დღე კი დაიჭარა. მართალია მან ვამოცდიანარობდა მაგრამ ჩვენ თეთროვანი ვაგებოდენი მუხობა. თქვენმა მოსკოვან, რაც ჩემც ძლიერ ვაგებარებო და შევიდო რეჟისორის მისივე უკლებლივლი შევსედა. კ. ს. სტანისლავსკი არა მართა ვამოცდიანარობა რეჟისორი და პავლიკინი არამდე დღეს მასობრივი არის. რომდესაც მის რეჟისორის უცხე სტუდიაში ექნარებო, მასში რეჟისორი პავლიკინი და თქვენ მოწინავე ვაგებოდენი, თუ რა მომოქმედებო, ერთმა თამაშს თოილი აქტი და უკვლია რომელი მართა მან შევსედა.

პავლიკინი იღვიწიდა. მის თვალში ბრყინავად ვაგებოდენი და პავლიკინის სტანისლავსკისადა, თავის მასობრივი სხებებისდმი, მაგრამ ის ნაწინა იყო, როგორც აქტიობია ის ეჭირებოდა. ეს სტეტიანე რომ სტანისლავსკი მხოლოდ მისი და მათი უკლებლივლი საყურადობა ვაგებოდენი. ჩვენც კი იმ დღეს რეჟისორი ვაგებარებო იგი, რადგან სტანისლავსკის უკლებლივლი თავის მასობრივი სხებში ვამოცდიანარობდა იყო.

ამ დროს მიიპასოვდა ტელეშოვა და მითხრა, რომ ჩინო ხელმძღვანელებდა მიზგარებული არიან რეჟისორული თამაშობა და ტელეშოვა და რომ კერძოთა ცოტავედ შეშობია მამართალი ბოლშევი ჩემს წინაშე პამოქილილი საყოფიერის ვამოსარ. კვედე. დიდი ხელგაყარისაგან ასეთმა უკლებლივლი ვამოცნებამ მე ძლიან ამაღელდა და სამდვილად აღებოდენი ვაგებო. ამის ვაგებარებო ვამოცნე შევეცხო მხოლოდ დიდ მასობრივი, რომელიც თავის მიიღეთ ხელგაყარის სიტყვას უკლებლივ, სადაც არ უნდა იყოს იგი. მე ბედნიერი ვარ ამით, რომ შევსედაცე მაქვს მუხობაში შევსედავოდენი. კ. სტანისლავსკის, ბევრი წინაგანი უწყვეტი და დღესამდე მაქვს მოსარობა. მათან უფროხარობაში ვაგებარებო, მაგრამ ამის შესახებ შევსედი.

სიყვარული

შემოღობა

პირა რწმუნებულის

მ თ ბ რ ა ბ ა

მატ. ყ. ლტბაბა

კრძალუ მოწინელი ქუჩას მისცემოდა ნელი ნაპაუტი ცქრო- გავეთლებული ფოთლები ფეხის დამკვირვებლის შრიალდებდენ, მოტუცი, დხალი ტანის მუწუფე ხეების ძირიდან ცოცხით ერთ ადგილას აგრძობდა მათ, კალათში სტენიდა: ქუჩის ნავეის უკუთხი ისინი აღარ ეტეოდენ. მუწოვე ნაწილს იტყუ კვირდა, სანაკვეთსან. სახეუქუქიანი გუგო-ბეჭეტი ფოთლებში წყნარად თამაზობდენ. ცქრომ გზიდან გადაუხვია, მერე მუხლებამდე შევიდა შეგრიელ ფოთლებში და შრიალით გაიბარა. მუწოვე წყრომის თვალით გამოიხედა. შეშევე ისევ განაგრძობდა.

ცქრომ ახლა ვიწრო შუკანი შეუხვია. შრის გულზე დამკვიდრმა კატამ წანტად დაუთმო გზა, მერე მიწვერულ ღობეზე აბრია, თავი წინა თათბინი ჩარგი და თვლებს განაგრძობ. ცქრომ ფართო ეზოში შევიდა, წელში მოიხარა, გასაშრომად გამოიხედა და სატყვის ტყეშ გაიგრა, ტყის კიბეებზე ავიდა და ზარი ჩამოკრა.

- კარგი მოხელეა ქალმა გაულა.
- განარულობა, მასწავლებელი—თავსიანიდ მივსალმა ცქრომ.
- ტავმბარკისი, ჩემო ბიჭუნა! შეშობი, შეშობი, აი აქ დაჯექ.
- გმადლობთ.
- მე ახლავე შეშობად, მანამდე, აი ეს წიფი წაიციხებ.
- მასწავლებელი გარეთ გვიდა. ცქრომ ხედავდა, თუ როგორ ჩაიარა მან დერეფანში. მარტო დაძრწინილი ფეხზე წამოიდა და სატყვე ჩაიხებდა; მერე ისევ დაჯდა. ცოტა ხნის მერე მასწავლებლის მიერ მიცემულ წიფის კითხვაში გაერთო.
- ცქრომ გენაცვალე—მოქმამ მასწავლებლის ხმა—ცოტა ხანი გარეთ გაიშობ.

ცქრომ სწრაფად წამოიდა, კარებში გამოვიდა. ვიწრო შუშანადში მასწავლებელი გავეთლებულ პალმას წყლის უსხამდა:

- მოგეშარებო, მასწავლებელი!
- არა, არ მინდა, გმადლობთ. დედა როგორა ჩრისნდება?
- გმადლობთ, კარგად.
- მამა და დე?
- ისინი—გმადლობთ.
- მგონი, ბებო და ბაბუა იყვნენ, არა, ავად?
- დიახ, მკერამ მორჩნენ; ახლა ბიასთან არიან აგარაკზე.
- მამის დედა როგორ არის? ასე სოფელშია?
- არა, აქ არის.
- მასწავლებელი ფანჯარასთან მივიდა, გამოიშობ.
- ასე სუბოა, ყვავილს უფრო მეტი საკრი მოუვა.
- რა თქმა უნდა.
- არ ფიცო, რა გენა, ჯერ კიდევ ზაფხულში დაიწყო ხზობა.
- სასტყვე უნდა, ალბათ.
- სასტყვე სწორად ვაყრით, აგრონომიე მყავდა, კოთანიე გამოცეცავლი ათავიერი შევლის.
- იქნებო, დაბრუნდა მასწავლებელი!
- ალბათ. იგი ბიო ჩემი ხნის არის. მე მოყვა დავიბადე მამონ უყვია მამა-ჩემს დედაჩემისათვის სანძურად. მერე თქმეშტეა წელის გოგონამ გერმანიიდან

თან წამოვიდე სპარტაველინი. როყა გათვობიდი, ამ ყვავილისათვის ცალკე გერანდა გაგაქუთინე. თავს ვეველებო, როგორც ყველაზე ახლობელ ცოცხალ არსებას.

- უცყარავად, კანა აქ ნათესავი არავანა ცყოლათი, მასწავლებელი?
- ნათესავი, არა! შევიდი კი არ შეულო. მერე ქმარი გარდაბეცვალა. კარგი აღამაინი იყო ცხოხებულთ.
- დიდი ხანია?
- ასე, ოცდაათი წლის წინათ. ქმრის ნათესავები მოიხცდნენ. მას შემდეგ გმასწავლებლობ. ბებრი, ბებრი მოწაფე მყავდა. ყოველთვის გეცყვარდა ერთმანეთი, მაგრამ ყოველთვის ვავიწყდებოდი მერე.
- მე არასოდეს დაგევიწყებო.
- შუნა? თუ შესალოა. შენ კარგი ბიჭი მარ, ისინი კარგები იყვნენ, მაგრამ მათი ბრალი არაა, რომ დამივიწყეს, რა ჰქნან, ბებრ მათგანს ახლა შეილიშვილებუც კი ჰყავს, ყველას თავისი საქმე აქვს. მე თქვენისთანები მიყვარს, ახალგაზრდები, მათთან ყოველთვის კარგად ვგებვობობ. მათაც ცყვყარავარ.
- მასწავლებელი წყალში სასუნის გასნას შეუდა.
- მომეციო, მოგეშარებო—ტხარა ცქრომ.
- არა, გმადლობთ, ჩემს ბებერ ავადყუთ ნათესავს ვერავის ვანდობ. აგერ ორმოცდაათი წელია ერთად ვცხოვრობო, რა გენა, შეგეშე!
- მასწავლებელი, ცხოელი ტოტები რომ შეცვარათ!
- რათა?
- იქნება ახლმედა ამოყარან.
- არა, გენაცვალე, მავის დღეები დათვლილია.
- მერე, ახალი უნდა იყოლო?
- არა.
- რატომ?
- შენ ვერ გაიგებ, ჩემო ბიჭუნა, შენ ბებრი, ბებრი ახლობელი ნათესავი გყავს, ეს კი ჩემი ერთადერთი იყო, ისიც უსულო, თანაც ყველა სულფირზე ერთვული. ახლა კი, ვატობი, მალადტობს.

ვიღავდა ზარის ჩამოკრა.

მასწავლებელი გავიდა, ცოტა ხნის მერე ოთახში წინერი კაცს შეუქლავა. როყა დერეფანში დაბრუნდა. ცქრომ იღვა და ნაღვლიანი თვალბით უყურებდა მალმის გავეთლებულ ფოთლებს. მასწავლებელმა პატარას ნახად დაალო მხარზე ხელი და აღვრისი უთხრა:

- ცქრომ, ბაბუაშენი მოვიდა, სასურბინოდ უნდა წაყვიყვინოს.
- ცქრომ მოიხედა. ბაბუა ოთახიდან გამოსულიყო და დერეფნის კარებში მდგარი, გაღიმებული უყურებდა მას.
- წამოდი, გენაცვალე წაყილი. დედაშემთან მინდა წაყვიყვინო.
- ცქრომის თვალბით გაუბრწყინდა. მერე მასწავლებელს შეხედა.
- არა, გენაცვალე, ოთხშაბათს მოიხედა, ახლა კი გეშობ.
- გმადლობთ.

ბაბუა ცქრომს ხელი მოკრა, გამოეშვებოდა მასწავლებელს, მერე კიბეებზე დაეშვა. ბაბუა და შეილიშვილი ეზოში მიიოდნენ სტეობულ ჩაიოდებულნი. მასწავლებელი შევიდა გაღიმებული თვალბით უყურებდა მათ. მერე მოიხედა და თვალთ თავის გავეთლებულ პალმას გაუყურა. შეშევე იტყუ სკამზე ჩამოხვდა და უაზრო თვალბით შეხედა კედელზე ჩამოკიდებულ თავისი სიყვარულის სურათს.

ს. ბ. ს. ლ. ა. ა. ა.

სპორტის ისტორია

ბრწყინვალე კომპინანტი

ლაიფციგის ოლიმპიადის დაწყებამდე მიხედვით ტალხი შევიდა უკვე უკვე მოასწრო შედეგის ნახვა. აზრად არ მოხდაოდა, რადგან მსოფლიოს ჩემპიონი, ლაიფციგში გამწვანებამდე, თავისი გუნდის ამხანაგებთან ერთად, მოსკოვში იმყოფებოდა სპორტულ შეკრებებზე.

როგორც შედეგის დაბადების ამბავი ვიკო, ტალხი განახორციელა ელვიზ ბერი „კომპინანტი“. მწვანედ წყობა, ნაცნობებს მიგანახულდნ და საღამოს დავბრუნდებით, ტანსით გაფრინდა აეროდრომზე და ორი საათის შემდეგ უკვე რიგის ერთ-ერთი სამშობლიოს დღეგრძელობა მიხატებდა თავადული ხელში.

ერთი საათი არ იყო გასულ, რომ ტალი უკანვე მოკრალა, აეროდრომისაკენ, საღამოს კი ისევ მოსკოვში იყო. „ნაღვლიანი“, მა თქმა უნდა, ცხელი ფილინი დაჩრდი მზის სტრუბოთი.

ახე განახორციელა მსოფლიო ჩემპიონი ერთ-ერთი საუცრესო „კომპინანტი“. თავის ცხოვრებაში, „ოქაბერი პარტი“ ლაიფციგში ვაგრძელდა. მსოფლიო უკვე ტელეფონით, ტალხა გამოქაბა რიგის და ნახვებარათითაა „ბრწყინვალის“ შემდეგ გამარჯვების მიღწეა — მან „აიძულა“ ცოლი, რომ შედეგისთვის გიორგი დაეძინა.

სპორტის ისტორია

ლაიფციგის XIV სპორტული მსოფლიო ოლიმპიადის უკვე მონაწილე ხალხის იძლევა ავტორიტეტს. მსოფლიო ამერიკის შერითბულ შეტატების ასპეკტურა ჩემპიონი, ბოხი ფიზიკი იჩენდა დიდ სიკაცობას ამ საქმეში. ქალღმერთი იგი საერთოდ არ აძლევდა ავტორიტეტს. კაცებს კი უნდა მოეხდინათ, თანამშობი თუ არა ქალაქი. თუ პასუხი უაყოფიერო იყო, ან ოდნავ მოკვდებოდა, ბოხი უტყობილად ურჩევდა ავტორიტეტის მოყვარულს, ჭერ თანაში აწვავდა, როგორც სპორტი და მერე ვილამარჯი ავტორიტეტში.

განახლებული შერაღმობი

XIV სპორტული ოლიმპიადის შეეგვირად მუშაობდა პრეს-ცენტრი. ტელეგრაფისა და ტელეფონების გარდა, შერაღმობის განკარგულებაში იყო აგრეთვე ტელეგრაფი.

ერთმა გერმანელმა შერაღმობმა, რომელიც დაგვიანებით ჩამოვიდა ლაიფციგში, არ იცოდა, რომ ტელეგრაფი დაეცემა პარიზის პარლითი იწყებდა. მან დაიწყო გადაცემა და უარსად ლინტე გამოჩნდა პირველი „მოულოდო, თუ შეიძლება ოთხი მეტრი პალტო“ (სწორად ეს იყო პარილი), შერაღმობმა იფიქრა, აქ რაღაც უნდა იყოს და არ უახსუს. როგორც უტყობი ფრანკ მერიად გამოჩნდა, მან დაიწყო, ვიღაც მეტრები. ამ სიტყვის შესახებ გამოჩნდას კი შერაღმობი გაბარდა, გაიფიქრა და სრულიად სერიოზულად უახსუს: „მე ფული არა მაქვს, თქვენ თითონ იფიქრეთ“.

მრთაღმობი შიბი

ლაიფციგის ოლიმპიადის მონაწილეთა შორის იყო ერთადერთი ქალი — მონაკის გუნდის წევრი ქალბატონი გენე-შეგირე. ერთდელ მას სპორტის, როგორც მოხელე, „კაცების გუნდში“, რენე-შეგირეებ ვიქვა, რომ მონაკის უკანასკნელ ჩემპიონატზე მან „დაღვარა მრავალი კაცის სისხლი“ და შერაღმობი ადგოდა დაიკავა, რის შემდეგ იძულებული გახდნენ შეეყვანათ იგი გუნდის შედეგდებლობაში.

მაგრამ ოლიმპიადის ქალბატონ რენე-შეგირეებს ცუდი დღე დაეძა, უკვე პარტი წავიკ. მსოფლიო ერთმა ბედგელმა მიხატებდაც გამოჩნდა „ქინტ-ლმენობა“ და ყაბი გააკეთა მისთან. ამ ეპიზოდს ობიექტურად გამოიჭრა, რომ ოლიმპიადის მთელი უკვე ფორტორისკონფერენცია გას შემოვიდა მისთვის და სურათების გადაღება დაიწყო. სასურ-ბელოდო მოგადაც კი სიტყვებთან საბეჭდო ხელბი აფარებინა და ვინ იცის, იქნებ ცრემლავდ იფარებოდა.

ს. ბ. ს. ლ. ა. ა.

ნახევარი საუკუნეა, რაც პოეტის და საზოგადო მოღვაწე სანდრო ელი-ჭირბი თავადი-ბუღალა და პარიზისნად მესხუბრება მშრომელ ხალხს, ჩვენი ლიტერატურის წინსვლას. კომუნისტური პარტიის უტყობი წევრი, იგი საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების პირველი დღეებიდანვე აქტიურად ჩაება ახალი ცხოვრების მშენებლობაში და მთელი მისი პოეზია სუნთქავს და ცოცხლობს თანამედროვეობით, ხალხის უსახურეო სიყვარულით. მის ლექსებსა და პოემებში აისახა დიდი ისტორიული ძვრები ჩვენი ხალხის ცხოვრებაში.

რევოლუციამდელ ლექსებში იგი ხატავდა მშრომელი ხალხის ყოფას, მის გიორულ ბრძოლას თეთმეტიანობის და სამშობლო. სანდრო ელისის ლექსები გამოირჩევიან გულწრფელობით და გამსჭვალულია ირანი დაჩაგრული აღმინების თანამედრობით, მათ ახსიათეთმა მეტრობით, იმედოვანი განწყობილებით და რევოლუციური მეზნებარებაში.

მისი შემოქმედების მთავარი თემა: ოქტომბრის რევოლუციის და პარტი, დიდი ლენინი და მისი სახელოვანი თანამებრძოლები და მოწოდებები — სტალინი, კალინინი, ორჯონიძე, კეცხოველი, ცხაკაია, მხარბიძე. ახალი ცხოვრების მომდებელი პოეტი წრფელი და ნათელი სტრიქონებით უმღერის სოციალისტური ქალაქებისა და სოფლების, ფაბრიკებისა და ქარხნების მშენებლობას, უმღერის საკომუნისტრო მინდებრების აღმინათა გმირულ შრომას, მთელი საბჭოთა ხალხის კულტურულ აღორძინებას, ბართლად და მიმბიდგულად ასახავს სოციალისტური ცხოვრების ძირითად პროცესებს, მის მნიშვნელოვან მოვლენებს, ნატეს მის საუკეთესო აღმინათა, ბროლისა და შრომის თავდადებულ გმირებს.

მრავალი მეზნებარე სტრიქონი უძუნდა მან ხალხთა მეგობრობას და მშვიდობას, სამხრეთა ქვეყნის ხალხების ურკვევად მიმბი. იგი ავტორი ირბოცამდელ წიგნებს. მისი ლექსები და პოემები თარგმნილია რუსულ, უკრაინულ, სომხურ, აზერბაიჯანულ, უნგრულ და სხვათა ენებზე.

სანდრო ელი მთელი თავისი მშინარსიანი და ნაყოფიერი ცხოვრების და შემოქმედების გზაზე მუდამ აქტიურად იყო ჩაბნული პოლიტიკური და საზოგადოებრივი საქმიანობაში. საქართველოს საზოგადოებრივ მოღვაწეობაში მისი მონაწილეობა საზოგადოებრივ მოღვაწეობაში 70 და ლიტერატურულ-საზოგადოებრივი მოღვაწეობის 50 წლისათვის. სამოქალაქო წლის მებრძოლი პოეტი კვლავ ახალგაზრდული ენერგიითაა აღსავსე და თავდადებით იღწვის ჩვენი კულტურისა და ლიტერატურის საკეთილდღეობაში. მის ლექსებში ახალი ძლიერებით ქუხს და ეტრის სამშობლოს, კომუნისტური პარტიის, თავისი ხალხის სიყვარულის გრძნობა.

პოეტს ახარებს და აძებნებს ჩვენი დიდი აწყუი და მომავალი და ომბინადე გაიბახის:

ჩემი სიციხის სამოქალაქო წელს ჩემ დავეჯრდები, გიგლირთიქ, ვიპა, თმეცა სიბერის სიძინებ შენგეს, მინეც შობს არის გავის სიმღერა.

საქართველო

ზ ი ა ნ ს უ რ ი ძ ე

აქარის ასსრ სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გაკვირვებულნი შეტყობოდნენ ცნობას, რომელიც იუწყებოდა, რომ ქობულეთის რაიონის სოფელ ხუცუნის კოლმეურნეობის წევრმა ზია ამბღისძე წერიტერ 1960 წელს 10.867 კგ. ჩაის უფოთლი მოკრიფაო, „აბაბო, ზინა ამბღის-ასული იქნება, — გაიფიქრეს სამინისტროში, — როდის იყო, კაცი რომ ამდენ ჩაის კრეფდაო!“ — და ცნობა დასაწესებლად ქობულეთში დაბარდნეს. ქობულეთის და ხუცუნის ხანში იწყებენ, არადა იყო, ჩვენ რომ არაწესებ ცნობებს ვაძლეოდითო, და ზემოთ ნათქვამი გრძობელ კიდევ დადასტურებს — ზინა კი არა ზია, და, ასეულის კი არა, ძეო.

ზია ნურიძე ხუცუნის დაბაბა, 1928 წელს, კოლმეურნეობის თავმჯდომარის ოჯახში სოფ. ჭევედა ხაშების 8 წლიანი სკოლა დამთავრა და ბათუმის პედსაწინამდებელში შევიდა. 1950 წელში, როცა მესამე კურსზე იყო, არბაბი გაიწვიეს. მასპურობდა არტილერისბადა. შევიდა კომკავშირში. 1958 წლის ნოემბერში დემობილიზაციაში მოხვედა და რაკი მთხუცუნული მამა ვეღარ აუღიოდა ოჯახის გაძღვლის, ხუცუნის დაბრუნდა. ვერ თონიდა კოლმეურნეობის ეანებში, მერე კი ჩაის კრეფაზე გადავიდა. პირველ წელსაღმა 2 ტონა ჩაი მოკრიფა, 1959-ში უკვე — 2,5. 1960 წლისათვის ვალდებულება აიღო — 6 ტონას მოკრიფო, და... თითქმის 11 ტონა მოკრიფა.

ახეთი შედეგი ციხად არ ჩამოვარდნილა. ზიას მიღწევების შთილი საიდუმლო ისაა, რომ უკვლა სამუშაო უწესტად აგროტექნიკური წესების დაცვით ვადაზე შეაბრუნდა.

- ვიხილ 11 ტონაზე მეტს მოკრიფო, — იციანს ბუკაცო.
- კი, მაგრამ...
- ბრძანელი რიხი თქმა ვინადა?
- ჩაის კრეფა ხომ ქალების საქმეა?
- სამაგიეროდ, თვითმფრინავის მაროვა კაცისაა. რატომ ვეცილებინა ახლა მარი-ბარში ვართ.

ეროვნული
გეოლოგიური

ჯუმათელი რემკორსენი

როცა მახარაძის რაიონის სოფელ ჭუმბოს კოლმეურნეობის თავმჯდომარის მიხედვით ტაქოს ვიზიტი, ჰაუციტის ჩაის ჭრეფაზე დასაბუთებინა, მან უფრომად დაბკრა ხელი მავიდას:

- ადელიო გუმბარძიქ
- რამდენი მოკრიფა?
- 4688 კგ!
- სხვა სოფლებში 10 ტონას ჭრეფენ?

— იეს, სადაც წითლი მიწაა. ჭუმბოში კი უწერია. გარდა ამისა, ადელიო ჭერ 19 წლისაა. ვიხილ 6.000 კგ. გვიარდება. ცოცა კი არც 4.888 კილოგრამია. იცით, რამდენი ცალი დეუა უღაა მოკრიფოს ჭრეფებმა, რომ ერთი კილოგრამი ჩაი მიიღოს? მაისში — 2890 ცალი, ივნისსა და დანარჩენ თვეებში კი 2.000 ანა, გააამარაღეთ 3000 4.888-ზე. თითო გამოღებაზე ხომ ხუთ ცალზე მეტს დეუა ვერ გამოიღებს. თან დეუების ხარისხსაც უნდა თვალყურს ადევნოს. ჩვენ მეორე ხარისხის ჩაი გვემთავადავლისწინებულთ გვერონდა 28%, ადელიო კი მეორე ხარისხის ჩაი მიიღო 17% მიიღო. ერთი გოჯი აუყვანა ფერშიდან და ახლა 118 კგ ხორცი მივცაბარა. არა, ამხანაგო კორესპონდენტო თუ ადელიოს ციფრები არ მოგწონთ, წუ დაწერო, მაგრამ ჩვენ სწორედ თავი მოვაგვეტე მაც გავგონათო.

- ვერ გავაცნობო?
- რატომაც არა!

მაგრამ ადელიოს მოწინა არც იხე იოლი გამოდგა. ახლა, როცა ჩაის მოსავალი ადებულა, თავისუფალი დრი უშუგინა და ჩინათის სამკრეფლო სკოლაში დაუწერა საინსტრუქტორად, ჭუმბოიდან კარცა 10-12 კილომეტრის დაშორებით. ჭუმბოელი რემკორსენის ნახვას მხოლოდ კარცა დაღამებულზე ვეღარხეო. ვარდისდერ კახაში გამოუბოლბა, ჭერა და ცისფრთავალება გავგონამ საბაში შეგვიბატუა, სასწრაფოდ სულცა გავვიწაღა და თვითონ მორიღებთ გაჩერდა კედელთან.

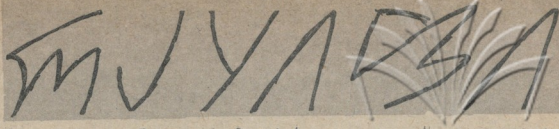
- ას ვეცატიო, ადელიო?
- არაფერს.
- მაინც?

— რა იცი... ვიხილ 6 ტონას მოკრიფო. ოღონდ პლანტაციაში შესამეტირ აზოტი უნდა შევიტანო.

- წვიტანო! — დაუბედა მიხედვით ტაქიძემ.
- სხვა... რაღა მეთქვა... — ადელიომ მხრები აიჩენა და პირი იბრუნა.
- საწყალი დღემისი... — ამოთხარა ადელიოს ბებიამ, ეღერებ. — კი იყო, მოსწრებოდა, მარა...

ადელიო ოსოლია. დედა 1957 წელს დაბკარცა. მამა სხვა სოფელში ცხოვრობს. ადელიო მხიხიხან ორდებოდა, დამთავრა ათწილდი. 18 წლის იყო ჩაის პლანტაციაში რომ დაიწყო მუშაობა. მას აქეთ მუშაობს ეს არის და ციხა... რ. წყაროები.

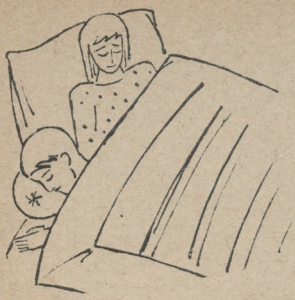

რეპის კანონი

ფინანსტიკური მოთხოვნა

მეცხე: ჯ. შერვაშიანი

რომში კაცმა რომელი დიდი უფრო შემოიტანა. უფრო მეტად: ჩვენს სახელმწიფო ინჟინერ-კონსტრუქტორის დახმების დღის აღსანიშნავად ქარხნის კომლექტისაკენ.

შეგხვდებით ლევანს ახლად მივიდა, რომ იმ დღეს შიშა დახმავების დღე იყო.

— ახი ბილი ნახსნი ათიხის ჩვენმა ქარხანამ, — განმარტა თავსწამოხმადარა შიშა.

შიშას ხიხარულს სახეგარი არ ჰქონდა. ლევანმა კი უფრო სტეტიკურად ახედ-დახედა, და სტუმრების მილოდინში თავის განუფრულ რიგაღს მიუქცა.

სადავამ მტკად მიაპრულად ჩაიპა: ლევანი არ მიეღოდა. იგი ოდნე მიიპრულუნა, შემდეგ კი ნაღვივებს წინაწილში მიიპრულუნა და სახის ვაგვიდა და იხი კი აღიარა, რომ იტყვიესთა კაცმა, თურმე, მტკად ციციადი. გონებამტკიცად და მესიკალური ადამიანებისგან შეგვეცა.

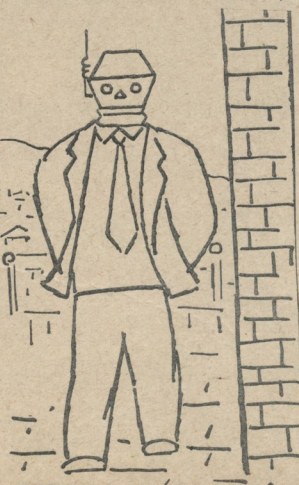
სტუმრების წახვლის შედეგად შიშას თხოვნით ლევანმა უფრო გახსნა, ჩაიხედა და გადამაჩიარა.

— თქვენის ეს ხომ ვინაგებრი თქონია? შიშამ მახსოვს მაგვირად რომბის მტკილიან შეგმინებლად დაბანებული პატარა სახელური გამოსწრა. სახელმწიფოს თან გამომავა ინტელექტუალური, რომელიც შიშამ კედლის რომელიც წარმოადგინა. ლითონის „მკერდში“ რაღაც ამორავდა, მისიხა მხარეი და ძალბული მკლავებზე დგნა შეინარჩუნა.

მესიკისი ბიოხის განაგრძობდა. — ალბათ ციციავი ციციადინებდა.

ლითონის გოლიათი წამოვიდა, უფროდან გამოვიდა, რომცტ მისწავა, ჩანავა გამოჩინო და წინარაჩა გრავად კვლავ მტკილი შიშაზე, შემდეგ ლევანს მიუხარუნდა, თავისი აღმარაში, აღწევინა იგი ფიცილები სახელე შეყვინა და ბრანსორბული (ლევანს ასე მოეცენა) ბიხი, ლითონური მხით გამოაქაჯა.

ლევანმა ინსტიტუტურად უყარ გაღაგა ნახიტი, სიცილი პირზე შეაწრა, მორიდებულს მუწრა შეა-

ლი ფოლიდის მხარეზე და შემარავდა, არაქრულ სახარხის. ახლა თქვენს შიშაზე რაგნის მხარეზე ოხრინად ტრუზავდის ჩათავსებელი ლევანი, შემდეგ მწარელი მტკილიადა, მეორე რომში ვაგვიდა, დიად დაჩრდილ განქინის მიმართა, ლევანის კონტური ჩაჩილი და ჩაქვს დაწყო.

შემდეგ უცვე გამოქრული შიშას წინ შეჩერდა, პატარა კომლიდი გაუწოდა და ბიხი, მომრტარ-ნური მხით წარმოთავა:

— გალოცავი დახმების დღეს, გახერცივით ახლ წარმატების სამრეტიკური ასპარეზზე და პირად ცხოვრებაში.

შიშამ საწუქარი ჩაჩაჩიარა და შადლითა გადუღსადა. კომლიდის მჭირფახის ქვევით მომდელი დუღსაშია ოლი.

შიშამ შეწინა, რომ ეს რომელიც ლევანს მისჩვენებდა.

— გახივბილ, ჩემს მუღულა, ლევანი. — სახამარევი, — ჩაიბრბინა გოლიათმა, — ხეხინები ვყოფილარა.

ლევანი გოლიათს, მიკვტ გამოქრული რანის მკაცხა და თიხებს რომ შეაღოთ თვლი, მკაცხა არ შეინიხა და წანაუღვევი მხარეში ჩაჩაჩიარა ხელ.

შიშარ დღეს ლევანს გვიან გადიოდა. სახელმწიფო ოთახიდან მწარე შეშინდა. გაუცივრდა, შიშა მახსოვრში ხნავა უფოლიდურ წახელი. წამოვიდა, გაიხედა; მისი პატარა გამოქრული რომბი ოთახის დასუფოვებას შეხმადგინდა. ხელში მტკერ-მტკერის შიდი ტეირა და ჩანახაგით ტრადებდა.

რომბი მთელი დღე გამოცდილი დასახლი-სივით დარუდავად შეჩინოვდა. ლევანს კი უწარადგენსაჲ არ ეციცავა. უფოლი ხან სახაში გრ-თხელ მივიდა: ლევანს რომბი, ლევანს და დახარ-ქული ინტერპის მარგან იხუბდა, შუადღისის ის განწინასთან მივიდა და პატარა გადიოდა. ლევანს გაუხარდა, პატარა დახარებულს, მკაცხა მოტყუვდა. მკაცხანს გაუთავებულად პატარა გამოქრული. ჩაიკვ, მალხულზე შიშა, რის შემდეგ პატარა კვლავ ჩაიკვ, ქული დახარება, რანის მარცხ-ტყვის ხელთათმეხით შეინიხა, შემდეგ მსწარ-ყრულოში თავისი უფოლიან დაქინების სახის ნი-ღაბი და იხმინებინა მისი სახაგებელი ათი-ლო...

ერთი საათის შემდეგ იგი საწინააღმდეგო დატვირ-ტვირით დაბრუნდა უყარ და მონდომებით შემდეგ სადღისს საშაღვის. საშაღვირად დაბრუნებულ დადღელ შიშას იმ დღეს სახლში გასაკვირებულ ადარატრი დახერციდა.

შიშას სადღელზე თავი იხი ტეირა, ვითომდე აქ არაფერიო. მან სხვათა შორის, ვანცხად, რომ ვანცაკური, რომელიც ახლად აქ ადომატის სა-მოქმედო პროგრამას დაფუძნებულა „უფიციარ-ული ლეკური მექანიზმის“ პრინციპზე, გარდა ხიხა, თუ დახარდა რომბი ცნობისათვის რა-დომინიკოსობის საწუფლები ადამიანებზე ცი-ციკლომეტრი სადგურს და ინტორმარტუს დო-კუმენტებია.

და თითქმის ნაოქვების დახმავებრილად: შიშამ ლითონის კაცი რომაღთან მიიქცა და მო-ბიხულად ქარბული რომანის უყარებობინა აკომანინებრი. ლევანი განცვივრდა. მკაცხანს მართლად შესანიშნავი მუსტიკური ხმის ჩაჩენდა.

იმ დღედან შიშა სულ გამოცვიდა. გახალის-და, საშაღვირად დაბრუნებულს უცვე მთელი სა-

8468

85020

საქართველოს
პარლამენტის
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

თანდათან უმჯობესდება და კეთილმოწყობილი ხდება ჩვენი ქვეყნის სამთო-სათხილამურო სპორტის ერთ-ერთი შესანიშნავი ბაზა—ბაკურიანი. წელს გვიან დადგა ზამთარი, მოთმინებით ელოდნენ თოვლს ზამთრის სპორტის მოყვარულები და აი, თოვლიც მოვიდა, ისევ ახმაურდნენ კობტა გორის ფერღობები. ისევ გაიელვეს ხეებს შორის სლალომის ოსტატებმა, დაე, მრავალი ახალი ოსტატი და ახალი რეკორდი შესძინოს ჩვენს ქვეყანას წლევიანდელმა საზამთრო სპორტულმა სფერონმა.

